

Μεξυριέδ

ΔΗΜ. ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

(ΜΑΘΗΜΑΤΑ

του Δημοτικού Σχολείου

Τάξις Τρίτη
1^ο Έτος Γ' Β' Δ'

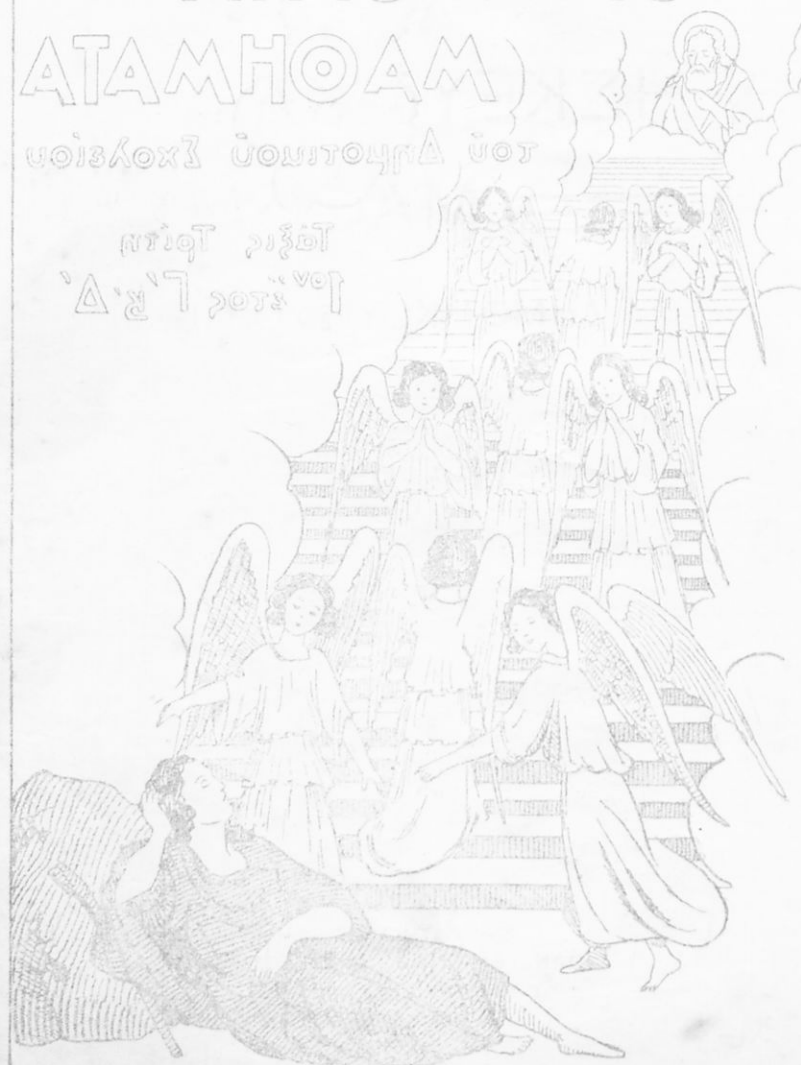

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

(ΜΑΘΗΘΑΜ)

του Διευθυντού του Υπουργείου

Παιδείας
Κ. Δ. Τσολακίδη

Μηχαρίδης

ΔΗΜ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ≡≡≡
 ≡≡≡ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

ΤΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

1ου Έτος Γ' και Δ'

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ: ΙΩΑΝ. & ΑΡΙΣΤ. Γ. ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

7 ΟΔΟΣ ΒΟΡΡΕΟΥ 7 - ΤΗΛΕΦ. 24.040

1 9 3 6

Τὰ γνήσια αντίτυπα ἔχουν ἐδῶ τὴν ὑπογραφή τοῦ συγγραφέως.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΑ

1. Πρὶν ἀρχίσης τὴ διδασκαλία, ἴδὲς τὰ *Περιεχόμενα*, πού εἶναι συνάμα καὶ *Πρόγραμμα διδασκαλίας*.
2. Τὰ *Γεωγραφικὰ στοιχεῖα* πού παρουσιάζονται σὲ κάθε μάθημα, θὰ διδάσκωνται στὸ τέλος τοῦ μαθήματος. Λ. χ. στὸ μάθημα «ἡ γιορτὴ τοῦ Σταυροῦ» θὰ ἐνδιαφερθοῦν τὰ παιδιὰ νὰ μάθουν γιὰ τὰ Ἱεροσόλυμα. Ὁ διδάσκαλος στὸ τέλος τοῦ μαθήματος θὰ δείξῃ τὴν πόλιν στὸ χάρτη καὶ θὰ δώσῃ σχετικὲς πληροφορίες.
3. Πρὶν διδαχθοῦν οἱ πεζεὲς προσευχῆς, τὰ παιδιὰ θὰ λέγουν τίς προσευχῆς πού ξέρουν ἀπὸ τὸ προηγούμενο ἔτος ἢ τὰ ποιήματα—προσευχῆς πού θὰ μάθουν πρῶτα.

Ἀπαγορεύεται ἡ μίμησις τοῦ συστήματος, κατὰ τὸ ὅποιον ἔχει συνταχθῆ τὸ παρὸν βιβλίον.

(Νόμος «περὶ πνευματικῆς ἰδιοκτησίας»)

ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

1. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου. Ἡ πλάση τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ ὠραῖος κόσμος, πὺν βλέπομε σήμερα γύρω μας, δὲν ὑπῆρχε στὴν ἀρχή. Οὔτε οὐρανὸς ὑπῆρχε, οὔτε γῆ μὲ ξηρὰ καὶ θάλασσα, οὔτε ἥλιος, οὔτε φεγγάρι, οὔτε ἀστέρια, οὔτε φυτά, οὔτε ζῶα, οὔτε ἄνθρωποι. Τίποτε δὲν ὑπῆρχε στὴν ἀρχή. Μόνον ὁ καλὸς Θεὸς ὑπῆρχε μὲ τοὺς ἀγγέλους του. Αὐτὸς ἐδημιούργησε τὸν κόσμον ὅλον μὲ μόνον τὸ λόγο του σὲ ἕξι ἡμέρες. Αὐτὸς ἔπλασε καὶ τὸν ἄνθρωπο.

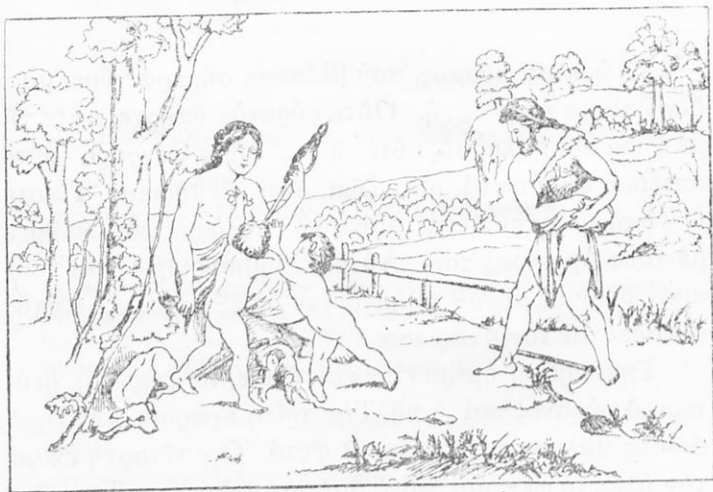
Τὴν πρώτη ἡμέρα εἶπε καὶ ἔγινε τὸ φῶς. Τὴν δευτέρῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ. Τὴν τρίτῃ ἐχώρισε τὴν ξηρὰ ἀπὸ τῆ θάλασσα κα' ἔκαμε τὰ φυτά. Τὴν τέταρτῃ ἔκαμε τὸν ἥλιο, τὸ φεγγάρι καὶ τ' ἀμέτρητα ἀστέρια. Τὴν πέμπτῃ ἔκαμε τὰ ψάρια καὶ τὰ πουλιά. Τὴν ἕκτῃ τὰ ζῶα τῆς ξηρᾶς καὶ τὸν ἄνθρωπο.

Ἄλλὰ τὸν ἄνθρωπο δὲν τὸν ἔκαμε ὁ Θεὸς μὲ τὸ λόγο του. Τὸν ἔπλασε μὲ πηλὸ καὶ τοῦ ἐφύσησε πνοὴ ζωῆς, τοῦ ἔδωσε ψυχὴ. Ὁ πρῶτος αὐτὸς ἄνθρωπος

ὠνομάσθηκε Ἀδάμ, δηλαδή χωματένιος. Κ' ἐπειδὴ ὁ Πανάγαθος Θεὸς εἶδε πὼς δὲν ἦτο καλὸ νὰ ζῆ μόνος του, ἀποφάσισε νὰ τοῦ δώσῃ σύντροφο καὶ βοηθό. Τὴν ὥρα λοιπὸν ποὺ ὁ Ἀδάμ ἐκοιμᾶτο βαθιά, ἐπῆρε μιὰ πλευρά του κ' ἔκαμε τὴν πρώτη γυναῖκα, ποὺ ὠνομάσθηκε Εὐα, δηλαδή μητέρα.

Ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐα, οἱ δύο αὐτοὶ *Πρωτόπλαστοι* ἄνθρωποι, ἐπῆραν τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ νὰ πληθύνουν καὶ νὰ κυριεύσουν τὴ γῆ.

Τὴν ἕβδομη ἡμέρα ὁ Θεὸς ἀναπαύθηκε ἀπὸ τὰ ἔργο του καὶ τὴν εὐλόγησε καὶ τὴν ἁγίασε.

2. Ὁ Παράδεισος καὶ ἡ πρώτη ἁμαρτία.

Ὁ καλὸς Θεὸς ἐφύτευσε μακριὰ στὴν Ἑδέμ, ἐκεῖ ποὺ σήμερα εἶναι ἡ χώρα Ἀρμενία, ἓνα μεγάλο κῆ-

πο, τὸν Παράδεισο, κ' ἔβαλε μέσα σ' αὐτὸν τοὺς πρωτοπλάστους. Ὁ παράδεισος ἦτο πολὺ ὠραῖος· εἶχε κάθε λογῆς φυτὰ καὶ δένδρα καρποφόρα καὶ ζῶα μεγάλα καὶ μικρὰ κ' ἐποτίζετο ἀπὸ ἓνα ποταμό, ποὺ εἶχε τέσσερα παραπόταμα.

Ὁ Θεὸς εἶπε στοὺς πρωτοπλάστους νὰ τρώγουν ἀπὸ τοὺς καρποὺς ὅλων τῶν δένδρων ποὺ ἦσαν στὸν Παράδεισο, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν καρπὸ τοῦ δένδρου «τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ» νὰ μὴ φάγουν.

—“Ἄν ἀκούσετε τὴν ἐντολή μου, τοὺς εἶπε, θὰ ζήσετε αἰῶνια εὐτυχισμένοι. Ἄν ὅμως παρακούσετε τὴν ἐντολή μου, εὐθὺς θὰ γίνετε θνητοὶ καὶ ἡ προσωρινὴ ζωὴ σας δὲν θὰ εἶναι χαρούμενη κ' εὐτυχισμένη.

Καὶ πράγματι, ὅσο ὑπάκουαν εἰς πρωτόπλαστοὶ στὴν ἐντολή αὐτὴ τοῦ Θεοῦ, ἐζοῦσαν εὐτυχισμένοι.

Ἄλλ' ὁ διάβολος ἐζήλευσε τὴν εὐτυχία των καὶ ἄρχισε νὰ σκέπτεται μὲ ποιὸν τρόπο θὰ τοὺς κάμῃ νὰ παρακούσουν τὴν ἐντολή τοῦ Θεοῦ, νὰ κάμουν δηλαδὴ ἁμαρτία. Ἐμεταμορφώθηκε λοιπὸν μιὰ μέρα σὲ φίδι κ' ἐπαρουσιάσθηκε στὴν Εὔα καὶ τὴν ἐρώτησε:

—Γιατί δὲν τρώγετε ἀπὸ τοὺς καρποὺς αὐτοῦ τοῦ δένδρου;

—Γιατί μᾶς τὸ ἀπαγόρευσε ὁ Θεός! ἀποκρίθηκε ἡ Εὔα.

—Χά, χά! ἐγέλασεν ὁ διάβολος. Καὶ δὲν ξέρεις, Εὔα, ὅτι ὁ Θεὸς τὸ ἔκαμε αὐτὸ γιὰ νὰ μὴ γίνετε καὶ σεῖς θεοί; Μὴ χάνης λοιπὸν καιρὸ. Φάγε καὶ δῶσε καὶ τοῦ Ἄδαμ καὶ θὰ μ' εὐλογῆτε μιὰ ἡμέρα.

Ἡ Εὔα ἐπίστευσε στὰ λόγια τοῦ Σατανᾶ καὶ ἀμέσως ἔφαγε κ' ἔπεισε καὶ τὸν Ἄδαμ νὰ φάγῃ.

Ἔτσι ἐγένεν ἡ πρώτη ἁμαρτία.

3. Ἡ ἐκδίωξις τῶν πρωτοπλάστων ἀπὸ τὸν Παράδεισο.

Οἱ πρωτόπλαστοι ἀντὶ νὰ μετανοήσουν γιὰ τὴν ἁμαρτία των καὶ νὰ ζητήσουν τὴ συγχώρησι τοῦ Θεοῦ, ἔτρεξαν ἀπὸ φόβο νὰ κρυφθοῦν πίσω ἀπὸ τὰ δένδρα τοῦ παραδείσου. Ἄλλ' ὁ Θεός, ποῦ τὰ βλέπει ὅλα, ἐκάλεσε τὸν Ἀδὰμ λέγοντας :

— Ἀδὰμ, ποῦ εἶσαι; Γιατὶ ἐπαράκουσες τὴν ἐντολή μου;

— Δὲν πταίω ἐγώ, Κύριε! ἀποκρίθηκε τρέμωντας ὁ Ἀδὰμ. Ἡ Εὐᾶ μὲ ἔπεισε νὰ φάγω τὸν ἀπαγορευμένον καρπὸ.

Ὁ Θεὸς τότε ἐρώτησε καὶ τὴν Εὐᾶ, γιατί ἐπαράκουσε τὴν ἐντολή του καὶ ἐκείνη ἀποκρίθηκεν ὅτι τὸ φίδι τὴν ἐξεγέλασε νὰ κάμη τὴν ἁμαρτία αὐτή.

Ὁ δίκαιος Θεὸς ἐκαταράσθηκε τότε τοὺς πρωτοπλάστους, ποῦ παράκουσαν τὴν ἐντολή του, καὶ τὸ φίδι, ποῦ τοὺς ἐπαράσσυρε στὴν ἁμαρτία. Στὸ φίδι εἶπε νὰ εἶναι τὸ μόνο καταραμένο ἀπ' ὅλα τὰ ζῶα· νὰ σύρεται μὲ τὴν κοιλιά καὶ νὰ τρώγῃ σ' ὅλη του τὴ ζωὴ χῶμα. Στὴν Εὐᾶ εἶπε νὰ ἔχη λύπες καὶ πόνους καὶ στὸν Ἀδὰμ νὰ τρώγῃ τὸν ἄρτο μὲ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ προσώπου του ὡς τὴν ἡμέρα ποῦ θὰ γυρίσῃ πάλι στὴ γῆ, ὡς τὴν ἡμέρα δηλαδὴ ποῦ θὰ πεθάνῃ.

Ἐπειτα ὁ Θεὸς ἔδιωξε τοὺς πρωτοπλάστους ἀπὸ τὸν παράδεισο καὶ ἔβαλεν ἕναν ἄγγελό του νὰ τὸν φυλάγῃ.

4. Ὁ κατακλυσμός.

Ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ ἀπόκτησαν δύο παιδιά, τὸν Κάϊν καὶ τὸν Ἄβελ. Καὶ ὅταν ἐπέθανε ὁ Ἄβελ, ἀπόκτησαν τὸ Σήθ.

Μὲ τὸν καιρὸ οἱ ἀπόγονοὶ των ἐπλήθυναν. Ἀλλὰ μερικοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἦσαν ἀσεβεῖς, δὲν ἔκαναν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Καὶ κοντὰ σ' αὐτοὺς ἔγιναν ὄλοι ἀσεβεῖς, ἐκτὸς ἑνὸς πού ὠνομάζετο Νῶε.

Ὁ Θεὸς ὡς πατέρας ὄλων τῶν ἀνθρώπων ἐλυπεῖτο πολὺ γιὰ τὴν ἀσέβειά των. Καὶ ἀπὸ ἀγάπη ἐπερίμεναν 120 ὀλόκληρα χρόνια νὰ μετανοήσουν. Ἐκεῖνοι ὅμως ἀντὶ νὰ μετανοήσουν, ἐγίνοντο κάθε ἡμέρα καὶ χειρότεροι. Γιὰ τοῦτο ὁ δίκαιος Θεός, ἀποφάσισε νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ καὶ ν' ἀφήσῃ μόνο τὸν Νῶε, γιὰ νὰ γίνῃ ἀπὸ αὐτὸν νέα γενεά. Ἐπρόσταξε λοιπὸν τὸν Νῶε νὰ φτιάσῃ ἓνα μεγάλο πλοῖο, μιὰ κιβωτό, καὶ νὰ μπῆ μέσα αὐτός, ἡ γυναῖκα του, τὰ τρία παιδιά του, Σήμ, Χάμ καὶ Ἰάφεθ, καὶ οἱ γυναῖκες τῶν παιδιῶν του. Τοῦ εἶπεν ἀκόμη νὰ πάρῃ μέσα στὴν κιβωτὸ καὶ ἀπὸ ἓνα ζευγάρι ἀπ' ὅλα τὰ ζῶα καὶ τροφῆς γιὰ τὴν οἰκογένειά του καὶ γι' αὐτά.

Ἀφοῦ ἔκαμεν ὁ Νῶε ὅ,τι τὸν ἐπρόσταξεν ὁ Θεός, ἄρχισε νὰ πέφτῃ δυνατὴ βροχή. Οἱ ἄνθρωποι ἐκλείσθησαν στὰ σπίτια των καὶ ἐπερίμεναν νὰ σταματήσῃ. Ἀλλὰ τίποτε. Ἡ βροχὴ ἦτο ἀδιάκοπη. Ἐπλημμύρισεν ἕξω ὁ τόπος, ἐπλημμύρισαν καὶ τὰ σπίτια καὶ ἀκόμη ἔβρε-

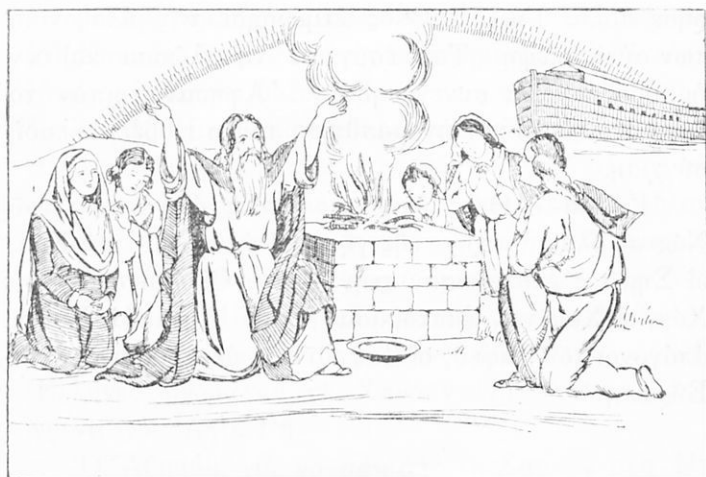
χε. Ἐβρεχε σαράντα ἡμερόνυχτα. Ὁλος ὁ τόπος ἔγινε θάλασσα. Οἱ ἄνθρωποι ἔτρεχαν νὰ σωθοῦν στὰ βουνά, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τὸ κατώρθωσε. Ἐπνίγηκαν ὅλοι ὅσοι ἦσαν ἔξω ἀπὸ τὴν κιβωτό, ὅπως ἐπνίγησαν καὶ τὰ ζῶα, γιατί τὰ νερὰ ἐσκέπασαν καὶ τὸ πιὸ ψηλὸ βουνό. Ἐγίνε φοβερὸς κατακλυσμός.

Ἡ κιβωτὸς ἔπλεεν ἐπάνω ἀπὸ τὰ νερὰ καὶ ὕστερα ἀπὸ 150 ἡμέρες, πού τὰ νερὰ ἄρχισαν νὰ κατεβαίνουν, ἐκάθισεν ἐπάνω σ' ἓνα ψηλὸ βουνό τῆς Ἀρμενίας πού ἐλέγετο Ἀραράτ.

Ἐπέρασε κάμποσος καιρὸς καὶ ὁ Νῶε, θέλοντας νὰ καταλάβῃ, ἄν ἔφυγαν ἀπὸ τὴν ξηρὰ τὰ νερά, ἄνοιξε τὸ παράθυρο τῆς κιβωτοῦ καὶ ἔστειλε ἓναν κόρακα. Ἀλλ' ἐκεῖνος ἄρχισε νὰ τρώγῃ ἀπὸ τὰ πτώματα, πού εὗρῆκε στὶς κορυφές τῶν βουνῶν, καὶ δὲν ἐγύρισε πίσω. Ἐστειλε τότε μὲ λίγες ἡμέρες μία περιστερὰ. Ἐκείνη δὲν εὗρῆκε ποῦ νὰ σταθῇ καὶ ἐγύρισεν ἀμέσως στὴν κιβωτό. Μὲ ἐπτὰ ἡμέρες ἔστειλε γιὰ δευτέρη φορὰ τὴν περιστερὰ. Αὐτὴ ἐγύρισε τότε φέροντας στὸ ράμφος τῆς ἓνα κλαδάκι ἐλιᾶς. Τέλος μὲ ἄλλες ἐπτὰ ἡμέρες ἔστειλε γιὰ τρίτη φορὰ τὴν περιστερὰ. Τότε ἡ περιστερὰ εὗρῆκε τόπο νὰ σταθῇ, εὗρῆκε καὶ σπόρους νὰ φάγῃ καὶ δὲν ἐγύρισε πιά.

Ὁ Νῶε ἐκατάλαβε τότε πὼς ἡ γῆ ἐξεράθηκε καὶ ἀφοῦ ἔβγαλε πρῶτα τὰ ζῶα ἀπὸ τὴν κιβωτό, ἐβγῆκε καὶ ὁ ἴδιος μὲ τὴν οἰκογένειά του.

Ἡ πρώτη πράξι τοῦ Νῶε, ἅμα ἐβγῆκε ἀπὸ τὴν κιβωτό, ἦτο νὰ προσφέρῃ θυσία στὸ Θεό, γιὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ πού ἔσωσε αὐτὸν καὶ τὴν οἰκογένειά του. Καὶ ὁ Θεὸς τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι ποτὲ πιά δὲν θὰ κάμῃ κατακλυσμὸ καὶ ἔβαλε γιὰ σημεῖο τὸ οὐράνιο τόξο.

Ἐπειτα εὐλόγησεν αὐτὸν καὶ τὰ παιδιά του νὰ πληθύνουν καὶ νὰ κυριεύσουν ὅλη τὴ γῆ.

5. Ὁ Πύργος τῆς Βαβέλ.

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε, ὅταν κατέβηκαν ἀπὸ τὴ χώρα τοῦ Ἀραράτ, ἐπῆγαν πρὸς τὰ νοτιοανατολικά καὶ ἔκατοίκησαν σὲ μιὰ πεδιάδα, ποὺ ὠνομάσθηκεν ἀργότερα Βαβυλωνία.

Ὅταν ἐπλήθυναν καὶ δὲν ἠμποροῦσαν νὰ ζήσουν ὅλοι ἐκεῖ, ἀποφάσισαν νὰ διασκορπισθοῦν σὲ διάφορες χῶρες. Ἀλλὰ πρὶν χωρισθοῦν, ἐσυμφώνησαν νὰ κτίσουν ἐκεῖ μία πόλη κ' ἕναν πύργο ψηλόν, ποὺ ἡ κορυφή του νὰ φθάνη ὡς τὸν οὐρανό. Καὶ ἤθελαν νὰ κάμουν τοῦτο, γιὰ νὰ δοξασθοῦν.

Καὶ πράγματι τὸ ἔργον ἄρχισε, ἀλλὰ δὲν ἐπροχώ-

ρησε πολύ. Γιατί ὁ Θεὸς ἐτιμώρησε τὴν ἀλαζονικὴν τὸν αὐτὴ σκέψη. Τοὺς ἐσύγχισε τὴ γλῶσσα καὶ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ συνεννοηθοῦν. Ἔφησαν λοιπὸν τὸ ἔργον ἀτελείωτον καὶ ὠνομάσθηκε τοῦτο Βαβέλ, δηλαδὴ σύγχισις.

Ἐπειτα ὁ Θεὸς ἐσκόρπισε τοὺς ἀπογόνους τοῦ Νῶε σὲ ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σήμ, οἱ Σημιῖτες, ἐκατοίκισαν στὴν Ἀσία. Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Χάμ, οἱ Χαμιῖτες, ἐκατοίκισαν στὴν Ἀφρικὴ. Καὶ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰάφεθ, οἱ Ἰαφεθῖτες, ἐκατοίκισαν στὴν Εὐρώπῃ.

6. Ὁ Ἀβραάμ.

Οἱ ἀπόγονοι τοῦ Νῶε διασκορπισμένοι σ' ὅλη τὴ γῆ ἄρχισαν νὰ λησμονοῦν τὸν ἀληθινὸν Θεόν. Ἄντὶ νὰ λατρεύουν τὸν Πλάστη τοῦ κόσμου, ἐλάτρευαν τὰ πλάσματα τὸν ἥλιον, τὴ σελήνην, τ' ἀστέρια κ.λ.π., ἔγιναν δηλαδὴ εἰδωλολάτρεις.

Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς ἀποφάσισε νὰ ἐκλέξῃ ἓνα λαὸν ποὺ νὰ τὸν λατρεύῃ αἰῶνια. Καὶ ἀπ' αὐτὸν τὸν λαὸν νὰ βγῇ ὁ Σωτῆρας τοῦ κόσμου.

Στὴν πόλιν Χαρρὰν τῆς Μεσοποταμίας ἐκατοικεῖτο τότε ἓνας ἄνθρωπος εὐσεβῆς καὶ δίκαιος, ποὺ ὠνομάζετο Ἀβραάμ. Αὐτὸν ὁ Θεὸς ὥρισεν ὡς γενάρχη τὸν νέου λαοῦ. Γι' αὐτὸ ὁ Ἀβραάμ καὶ οἱ ἀπόγονοί του, Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, ὀνομάζονται στὴν ἱερὰ ἱστορία **Πατριάρχες**.

Μιὰ ἡμέρα λοιπὸν ὁ Θεὸς ἐπαρουσιάσθηκε στὸν Ἀβραάμ καὶ τοῦ εἶπε :

— Ἀβραάμ, ἄφησε τὴν πατρίδα σου καὶ πήγαινε στὴ Χαναάν, ὅπου θὰ ζήσης εὐλογημένος καὶ θὰ κάμῃς ἔθνος μεγάλο καὶ δοξασμένο.

Ὁ Ἀβραάμ ὑπάκουσε πρόθυμα στὴν προσταγὴ τοῦ Θεοῦ καὶ ἔφυγε ἀπὸ τὴν πατρίδα του μαζί μὲ τὴ γυναῖκα του Σάρρα, τὸν ἀνεψιὸ του Λώτ, τοὺς δούλους του καὶ ὅλα του τὰ ὑπάρχοντα καὶ ἐπῆγε στὴ Χαναάν.

Ἡ εὐλογημένη αὐτὴ χώρα ὠνομάσθηκε ἀπὸ τότε *γῆ τῆς ἐπαγγελίας*, δηλαδὴ γῆ ποὺ τὴν ὑποσχέθηκε ὁ Θεὸς στοὺς Πατριάρχες καὶ στοὺς ἀπογόνους των. Οἱ Ἕλληνες ὠνόμασαν τὴ Χαναάν Παλαιστίνη καὶ οἱ Χριστιανοὶ Ἁγία Γῆ.

Ὁ Ἀβραάμ, γιὰ νὰ πάη ἀπὸ τὴ Χαρρὰν στὴ Μεσοποταμίᾳ, ἐπέρασε τὸν ποταμὸ Εὐφράτη. Γι' αὐτό, ὠνομάσθηκε καὶ *Ἑβραῖς*, δηλαδὴ περάτης, καὶ οἱ ἀπόγονοί του Ἑβραῖοι.

7. Σόδομα καὶ Γόμορρα.

Ὁ Ἀβραάμ καὶ ὁ Λώτ εἶχαν πολλὰ πρόβατα, ὅταν ἤλθαν στὴ Χαναάν. Μὲ τὸν καιρὸ τὰ πρόβατα αὐτὰ ἐπλήθυναν τόσο πολὺ, ποὺ δὲν ἔχωροῦσαν στὰ λιβάδια τῆς χώρας ἐκείνης. Γι' αὐτὸ συχνὰ οἱ βοσκοὶ τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Λώτ ἐφιλονικοῦσαν ποῖος νὰ πρωτοβάλλῃ τὰ πρόβατά του στὸ λιβάδι νὰ βοσκήσουν.

Ὁ Ἀβραάμ, ποὺ ἀγαποῦσε πολὺ τὴν ἡσυχία καὶ τὴν εἰρήνη, εἶπε τότε στὸ Λώτ :

— Ἀνεψιέ μου, εἶναι κακὸ πρῶγμα νὰ ὑπάρχῃ μετὰξὺ μας γκρίνια. Θέλω νὰ εἶμαστε ἀγαπημένοι. Γι' αὐτό, σὲ παρακαλῶ, νὰ διαλέξῃς ἕναν τόπο, ὅποιον σοῦ

ἀρέση, κ' ἐκεῖ νὰ κατοικήσης μὲ τὴν εὐχὴ μου. Θέλεις δεξιὰ, πηγαίνω ἐγὼ ἀριστερά. Θέλεις ἀριστερά, πηγαίνω ἐγὼ δεξιὰ.

Ὁ Λῶτ ἐδιάλεξε τότε τὴ χώρα πὺν ἦτο ἀπὸ τὴ μιὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ὄχθη τοῦ Ἰορδάνη ποταμοῦ, κοντὰ στὶς πόλεις Σόδομα καὶ Γόμορρα. Ἐγκαταστάθηκε ἐκεῖ μὲ ὅλα του τὰ ὑπάρχοντα. Ὁ Ἀβραὰμ πάλι ἐκατοίκησε κοντὰ στὴν πόλη Χεβρών.

Οἱ Σοδομιῖτες ὅμως καὶ οἱ Γομοριῖτες ἦσαν ἄνθρωποι ἀσεβεῖς, δὲν ὑπάκουαν στὸ θέλημα τοῦ θεοῦ. Γι' αὐτὸ ὁ Θεὸς ἀποφάσισε νὰ τοὺς ἐξολοθρεύσῃ. Δὲν ἠθέλεν ὅμως μαζὶ μὲ τοὺς ἀσεβεῖς αὐτοὺς νὰ ἐξολοθρευθῇ καὶ ὁ Λῶτ, πὺν ἦτο ἄνθρωπος δίκαιος καὶ εὐσεβής.

Τοῦ ἐπαράγγειλε λοιπὸν νὰ πάρῃ τὴ γυναῖκα του καὶ τὶς θυγατέρες του καὶ ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του

καὶ νὰ πάη κοντὰ στὴν πόλη Σηγώρ. Ἀλλὰ πηγαίνοντας νὰ μὴ γυρίση κανεὶς νὰ ἰδῆ τί θὰ γίνεται πίσω.

Καὶ πράγματι ὁ Λὼτ καὶ οἱ θυγατέρες του καὶ οἱ δοῦλοι του ἐτῆγαν ἄβλαβοὶ στὴ Σηγώρ, γιὰτὶ ὑπάκουσαν στὴν προσταγὴ τοῦ Θεοῦ. Ἡ γυναῖκα ὅμως τοῦ Λὼτ ἠθέλησε νὰ ἰδῆ τί γίνεται πίσω καὶ μόλις ἔστριψεν, ἔγινε κολώνα ἀπὸ ἀλάτι.

Ὁ Θεός, μόλις ἔφυγεν ὁ Λὼτ, ἔρριξε φωτιὰ καὶ θειάφι στὰ Σόδομα καὶ Γόμορρα καὶ τὰ ἐκατάστρεψε. Ὅλη ἐκείνη ἡ χώρα ἔγινε μία λίμνη ἀλμυρὴ καὶ ὠνομάσθηκε Νεκρὰ θάλασσα, γιὰτὶ οὔτε φυτὰ οὔτε ζῶα ὑπάρχουν σ' αὐτή.

8. Ὁ Ἰσαάκ.

1 Ἡ γέννηση τοῦ Ἰσαάκ.

Ὁ Ἀβραὰμ καὶ ἡ Σάρρα εἶχαν ὅλα τὰ καλὰ τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ τοὺς ἐπῆραν τὰ γεράματα, ἦτο 99 χρόνων ὁ Ἀβραὰμ καὶ 89 ἡ Σάρρα, καὶ δὲν εἶχαν ἀποκτήσει παιδιὰ. Αὐτὸ βέβαια τοὺς ἦτο καημὸς μεγάλος.

Μιὰ ἡμέρα ὁ Ἀβραὰμ εἶπε στὸ Θεό :

— Κύριε, τι μὲ ὠρελοῦν τὰ πλούτη καὶ ἡ δύναμη, ἀφοῦ παιδιὰ δὲν ἔχω καὶ θὰ μὲ κληρονομίση ὁ ἐπιστάτης μου Ἐλιέζερ;

— Ὅχι, τοῦ ἀποκρίθηκε τότε ὁ Θεός. Δὲν θὰ σὲ κληρονομίση αὐτός. Μὲ ἓνα χρόνο θ' ἀποκτήσης γιό, πού θὰ ὀνομασθῆ Ἰσαάκ. Αὐτὸς θὰ εἶναι ὁ κληρονόμος σου.

Ὁ Ἀβραὰμ ἐπίστευσε στὰ λόγια τοῦ Θεοῦ καὶ εὐλόγησε τὸ ὄνομά του.

Ἐπέρασε κάμποσος καιρὸς.

Ὁ Ἀβραὰμ ἐκάθητο ἓνα μεσημέρι μπροστὰ στὴ σκηνή του. Ἐξαφνα εἶδε τρεῖς ἄνδρες καὶ ἔτρεξε καὶ τοὺς ὑποδέχθηκε καὶ τοὺς ἐπαρακάλεσε νὰ ἔλθουν στὴ σκηνή του νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ. Ἐκεῖνοι ἐδέχθηκαν καὶ ὁ Ἀβραὰμ τοὺς ἐπαράθεσε πλούσιο γεῦμα, χωρὶς βέβαια νὰ ξέρῃ πὼς ἐφιλοξενοῦσε τὸ Θεὸ μὲ δύο ἀγγέλους του.

Μετὰ τὸ γεῦμα ὁ Θεὸς εἶπε στὸν Ἀβραὰμ ὅτι μὲ ἓνα χρόνον θὰ ἔλθῃ πάλι καὶ τότε ἡ Σάρρα θὰ ἔχῃ γιό. Ἡ Σάρρα ἐστέκετο τὴν ὥρα ἐκείνη πίσω ἀπὸ τὴ θύρα καὶ ἄκουσε τὰ λόγια αὐτὰ καὶ ἐγέλασε μέσα της.

— Γιατί ἐγέλασεν ἡ Σάρρα; εἶπε τότε ὁ Θεὸς στὸν Ἀβραὰμ. Μήπως εἶναι κανένα πρᾶγμα ἀδύνατο γιὰ τὸ Θεό;

Καὶ πράγματι μὲ ἓνα χρόνον ἡ Σάρρα ἐγέννησε γιό, πὸν ὀνομάσθηκε Ἰσαάκ.

2. Ἡ θυσία τοῦ Ἰσαάκ.

Ὁ Ἰσαάκ ἦτο φρόνιμο καὶ ὑπάκουο παιδί καὶ οἱ γονεῖς του τὸ ἀγαποῦσαν πολὺ. Εἶχε πιά μεγαλώσει καὶ ποτὲ δὲν τοὺς ἐκακοκάρδιζε.

Ὁ Θεὸς ὅμως θέλοντας νὰ δοκιμάσῃ, ἂν ὁ Ἀβραὰμ ἀγαπᾷ τὸ παιδί του περισσότερο ἢ τὸν Κύριον, τὸν ἐπρόσταξε μιὰ ἡμέρα νὰ πάρῃ τὸν Ἰσαάκ καὶ νὰ πᾶ ἑπάνω στὸ βουνὸ νὰ τὸν θυσιάσῃ!

Ὁ γερο-Ἀβραὰμ ἐλυπήθηκε πολὺ, ὅταν ἄκουσε τὴν

ἀνέλπιστη προσταγή τοῦ Θεοῦ. Ἀλλὰ δὲν ἐδίστασε. Ὅ,τι προστάζει ὁ Θεός, αὐτὸ εἶναι καὶ σωστό, ἐσυλλογίσθηκε, κ' ἐπῆρε τὸ γιό του καὶ ἐτράβηξαν γιὰ τὸ βουνό. Αὐτὸς ἐκρατοῦσε τὴ φωτιά καὶ τὸ μαχαίρι καὶ ὁ Ἰσαάκ εἶχε φορτωθῆ τὰ ξύλα.

Στὸ δρόμο ἐρώτησεν ὁ Ἰσαάκ :

— Πατέρα μου, ἔχομε τὴ φωτιά καὶ τὰ ξύλα, ἀλλὰ ποῦ εἶναι τὸ πρόβατο ποὺ θὰ θυσιάσωμε;

Τὰ λόγια αὐτὰ ἐπλήγωσαν τὴν καρδιά τοῦ πατέρα· ἀλλὰ ἐπροσποιήθηκε τὸν ἀτάραχο καὶ εἶπε:

— Ὁ Θεός, παιδί μου, θὰ φροντίσῃ γιὰ τὸ πρόβατο.

Τέλος ἔφθασαν στὸ βουνό καὶ ἀφοῦ ἐτοίμασαν ὅλα γιὰ τὴ θυσία, ὁ Ἀβραὰμ ἄρπαξε τὸ παιδί του νὰ τὸ θυσιάσῃ. Ἀλλὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἀκούσθηκεν ἡ φωνὴ τοῦ ἀγγέλου:

— Ἀβραὰμ, μὴν πειράξῃς τὸ παιδί. Ὁ Θεὸς εἶδε

πόσο τὸν ἀγαπᾶς, ἀφοῦ γιὰ χάρη του δὲν ἐλυπήθηκες οὔτε τὸν μονάκριβο γιό σου!

Ὁ Ἀβραάμ ἔστριψε τότε καὶ εἶδεν ἓνα κριάρι, ποῦ ἐκρατεῖτο στὰ χαμόκλαδα ἀπὸ τὰ κέρατα. Αὐτὸ ἐπῆρε καὶ ἐπρόσφερε θυσία στὸ Θεό. Καὶ ὁ ἄγγελος τοῦ εἶπε πάλι:

— Ἀβραάμ, ὁ θεὸς ἐκτίμησε τὴν πίστη σου καὶ θὰ σὲ εὐλογήσῃ καὶ θὰ πληθύνῃ τὴ γενεά σου σὰν τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ σὰν τὸν ἄμμο τῆς θάλασσας καὶ θὰ εὐλογηθοῦν μὲ αὐτὴν ὅλα τὰ ἔθνη τῆς γῆς.

3. Ὁ γάμος τοῦ Ἰσαάκ.

Μὲ λίγα χρόνια ἐπέθανεν ἡ Σάρρα καὶ ὁ Ἀβραάμ ἀποφάσισε νὰ παντρεύῃ τὸν Ἰσαάκ. Δὲν ἠθέλην ὅμως ὁ Ἀβραάμ νὰ πάρῃ νύφη ἀπὸ τὴν Χαναάν, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα του. Ἐκάλεσε λοιπὸν τὸν πιστό του ἐπιστάτη Ἐλιέξερ καὶ τοῦ εἶπε νὰ πάῃ στὴν πατρίδα του καὶ νὰ διαλέξῃ γιὰ γυναῖκα τοῦ Ἰσαάκ μία κοπέλα ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς του.

Ὁ Ἐλιέξερ ὑπάκουσε πρόθυμα. Ἐφόρτωσε δέκα καμήλες μὲ διάφορα δῶρα καὶ ἐπῆγε στὴν Χαρρὰν τῆς Μεσοποταμίας, ὅπου ἐκατοικοῦσεν ὁ Ναχώρ, ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀβραάμ.

Ὅταν ἔφθασεν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη, ἐσταμάτησε κοντὰ στὸ πηγάδι, ἀπ' ὅπου ἔπαιρναν νερὸ τὰ κορίτσια τῆς Χαρρὰν καὶ ἔκαμεν αὐτὴ τὴν προσευχή:

— Κύριε, δῶσε νὰ εἶναι γυναῖκα τοῦ Ἰσαάκ τὸ κορίτσι ἐκεῖνο, ποῦ θὰ τοῦ ζητήσω νερὸ καὶ θὰ μοῦ δώσῃ καὶ θὰ ποτίσῃ καὶ τὶς καμήλες μου.

Μόλις ἐτελείωσε τὴν προσευχή του ὁ Ἐλιέξερ, ἦλθε στὸ πηγάδι μιὰ ὠραία κόρη, ἡ Ρεβέκκα, θυγατέρα τοῦ Βαθουήλ, τοῦ γιοῦ τοῦ Ναχώρ.

Ἡ Ρεβέκκα ἐγένευσεν τὴν στάμνα τῆς νερῶ καὶ ἐτοιμάζετο νὰ φύγη. Τότε τὴν ἐπλησίασε ὁ Ἐλιέξερ καὶ τῆς εἶπε:

— Δῶσε μου, σὲ παρακαλῶ, νὰ πιῶ λίγο νερὸ ἀπὸ τὴν στάμνα σου!

Καὶ ἡ Ρεβέκκα ἔδωσεν εὐχαρίστως τὴν στάμνα νὰ πιῇ ὁ Ἐλιέξερ καὶ ἐπότισεν ἔπειτα καὶ τὶς καμήλας του. Τότε ἐκεῖνος τῆς ἐπρόσφερε δῶρα πολύτιμα καὶ τὴν ἐρώτησε τίνος κόρη εἶναι καὶ ἂν ὑπάρχει τόπος νὰ μείνῃ τὸ βράδυ στὸ σπίτι των αὐτὸς καὶ οἱ συνοδοὶ του. Κ' ἐκεῖνη τοῦ ἀποκρίθηκε:

— Εἶμαι κόρη τοῦ Βαθουήλ καὶ στὸ πατρικὸ μου σπίτι ὑπάρχει τόπος νὰ περάσετε τὴν νύκτα καὶ σὺ καὶ οἱ ἄνθρωποι σου καὶ ὑπάρχει καὶ τροφή ἄφθονη γιὰ τὶς καμήλας σου.

Ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν τῆς κόρης ἐκατάλαβεν ὁ Ἐλιέξερ, ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ κόρη ποὺ ὁ Θεὸς ἔχει προορίσει γιὰ γυναῖκα τοῦ Ἰσαὰκ καὶ ἐπροσευχήθη καὶ πάλι καὶ εἶπε:

— Θεέ μου, σ' εὐχαριστῶ ποὺ μοῦ ἐφάνερωσες ἐκεῖνο ποὺ ἐζήτησα.

Ἡ Ρεβέκκα, ὅταν ἔφθασε στὸ σπίτι τῆς, ἐδιηγήθηκε στὴ μητέρα τῆς ὅλα τὰ συμβάντα. Κ' ἐκεῖνη ἐπρόσταξε τὸ γιό τῆς τὸ Λάβαν καὶ ἔτρεξε καὶ προϋπάντησε τὸν Ἐλιέξερ μὲ τὴν συνοδεία του καὶ τοὺς ἔφερε στὸ σπίτι των, ὅπου τοὺς ἐπαράθεσαν δεῖπνο. Ἄλλ' ὁ Ἐλιέξερ εἶπε:

— Δὲν θὰ φάγω, πρὶν σᾶς εἰπῶ γιὰ τὴν ἦλθάν. Καὶ τοὺς ἐδιηγήθη τὰ καθέκαστα.

Τότε οί γονεῖς τῆς Ρεβέκκας εἶπαν:

— Βλέπομε φανερά πὸς εἶναι θέλημα Κυρίου νὰ γίνῃ ἡ κόρη μας γυναῖκα τοῦ Ἰσαάκ. Καὶ ἐκάλεσαν τὴ Ρεβέκκα καὶ τὴν ἐρώτησαν ἂν θέλῃ νὰ πάῃ μαζί με τὸν Ἐλιέξερ καὶ νὰ γίνῃ γυναῖκα τοῦ Ἰσαάκ.

Ἐκείνη ἐδέχθηκε καὶ ὁ Ἐλιέξερ τῆς ἐπρόσφερε τὰ δῶρα κ' ἐκάθισαν γύρω στὸ πλούσιο τραπέζι καὶ ἐδείπνησαν.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ Ἐλιέξερ ἐπῆρε τὴ Ρεβέκκα καὶ τὴν ἔφερε στὴν Χαναάν, ὅπου ὁ Ἰσαάκ μετὰ τὸν πατέρα του τοὺς ἐδέχθησαν μετὰ χαρὰ μεγάλη.

Ὁ Ἀβραάμ εὐλόγησε τὸ γιό του καὶ τὴ νύφη του καὶ ἔζησε μαζί των ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του.

9. Ὁ Ἰακώβ.

1. Πὸς ὁ Ἰακώβ ἐπῆρε τὰ πρωτοτόκια καὶ τὴν εὐλογία τοῦ πατέρα του.

Ὁ Ἰσαάκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἀπόκτησαν δύο ἀγόρια διδυμα, τὸν Ἡσαῦ καὶ τὸν Ἰακώβ. Ὁ Ἡσαῦ ἐγεννήθηκε πρῶτος καὶ γι' αὐτὸ εἶχε τὰ πρωτοτόκια, δηλαδή τὰ δικαιώματα νὰ κληρονομήσῃ διπλὸ μερίδιο ἀπ' τὴν πατρικὴ περιουσία, νὰ πάρῃ πρῶτος τὴν εὐλογία τοῦ πατέρα του καὶ νὰ εἶναι ἀρχηγὸς στὴν οἰκογένεια.

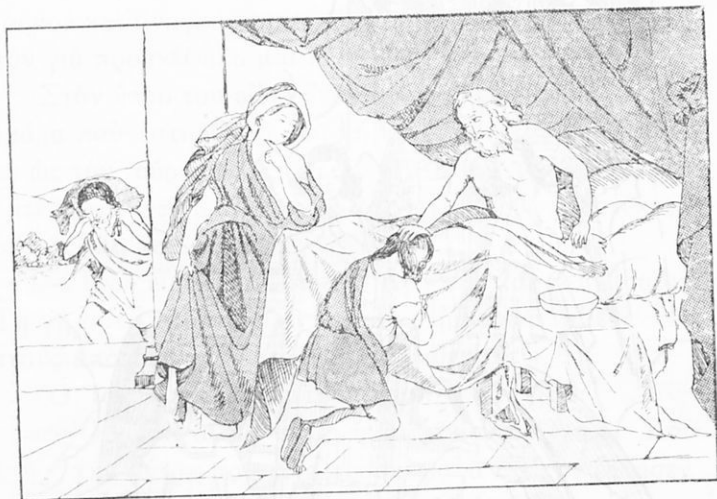
Ὁ Ἡσαῦ ἦτο κυνηγὸς καὶ ἔμεινε στοὺς ἀγρούς. Ὁ Ἰακώβ ἔμεινε πάντοτε στὸ σπίτι.

Ὁ Ἰσαάκ καὶ ἡ Ρεβέκκα ἀγαποῦσαν καὶ τὰ δύο παιδιὰ των. Ἀλλὰ ὁ Ἰσαάκ ἐσυμπαθοῦσε περισσότερο τὸν Ἡσαῦ, πού τοῦ ἔφερε συχνὰ κυνήγι, ἐνῶ ἡ Ρε-

βέγκα έσυμπαθοῦσε τὸν Ἰακῶβ, ποὺ ἔμεινε μαζί της.

Μία ἡμέρα ὁ Ἡσαῦ ἦλθεν ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς πεινασμένος καὶ εὗρε τὸν Ἰακῶβ ποὺ ἔμαγειρευε φακὴ καὶ τοῦ ἐζήτησε ἓνα πιάτο.

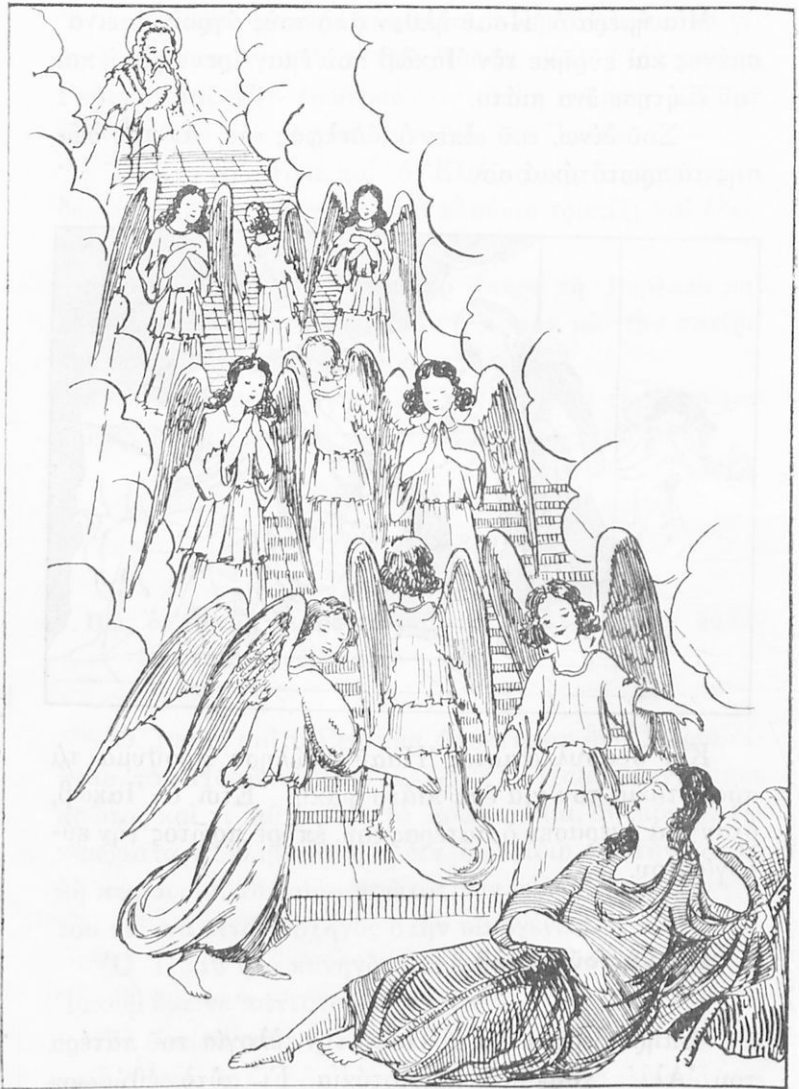
— Σοῦ δίνω, τοῦ εἶπεν ὁ ἀδελφός του, ἂν μοῦ δώσης τὰ πρωτοτότιά σου

Καὶ ὁ ἀσυλλόγιστος Ἡσαῦ ἐπώλησε πρόθυμα τὰ πρωτοτότιά του γιὰ ἓνα πιάτο φακὴ. Ἔτσι ὁ Ἰακῶβ, ὅταν πιά ἐγέρασεν ὁ πατέρας του, ἐπῆρε πρῶτος τὴν εὐλογία του.

2. Ἡ φυγὴ τοῦ Ἰακῶβ.

Ἐπῆρε βέβαια καὶ ὁ Ἡσαῦ τὴν εὐλογία τοῦ πατέρα του. Ἄλλ' ἔχασε τὰ πρωτοτόκια. Γι' αὐτὸ ἐθύμωσε πολὺ μὲ τὸν Ἰακῶβ καὶ τὸν ἐφοβέριζε.

Τὸ ὄνειρο τοῦ Ἰακώβ.

Ἡ Ρεβέκκα ἐσυμβούλευσε τότε τὸν Ἰακώβ νὰ φύγη, νὰ πάη στὴ Χαρρὰν καὶ νὰ μείνη ἐκεῖ, κοντὰ στὸν ἀδελφὸ της Λάβαν, ὥσπου νὰ περάσῃ ὁ θυμὸς τοῦ Ἡσαῦ. Αὐτὸ τὸ ἐδέχθη καὶ ὁ Ἰσαάκ.

Ὁ Ἰακώβ ὑπάκουσε στὴν συμβουλὴ τῶν γονέων του καὶ ἔφυγε. Πηγαίνοντας ἐνυκτώθηκε σ' ἓναν τόπο ἔρημον καὶ ἀναγκάσθηκε νὰ κοιμηθῆ ἐκεῖ. Ἔβαλε λοιπὸν γιὰ προσκέφαλο μιὰ πέτρα καὶ ἐκοιμήθηκε.

Στὸν ὕπνο του εἶδεν ἓνα ὄνειρο σημαντικό. Εἶδε μιὰ σκάλα ποὺ ἐστηρίζετο στὴ γῆ καὶ ἡ κορυφή της ἔφθανε ὡς τὸν οὐρανό. Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ ἀνέβαιναν καὶ κατέβαιναν στὴ σκάλα αὐτὴ καὶ στὴ κορυφὴ ἐστέκετο ὁ Θεὸς καὶ τοῦ εἶπε:

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεὸς τοῦ Ἀβραάμ καὶ τοῦ Ἰσαάκ. Τὴ γῆ αὐτὴ ὅπου κοιμᾶσαι, θὰ τὴ δώσω σ' ἐσὲ καὶ στοὺς ἀπογόνους σου καὶ θὰ σᾶς εὐλογήσω.

Ὁ Ἰακώβ ἐξύπνησε τρομαγμένος καὶ εἶπε:

— Ὁ τόπος αὐτὸς εἶναι ἡ κατοικία τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐπῆρε τὴν πέτρα ποὺ εἶχε προσκέφαλο καὶ τὴν ἔστησεν ἐκεῖ γιὰ νὰ κάμῃ θυσιαστήριον στὸ Θεό. Ἔπειτα ἔκαμε τὴν προσευχὴ του καὶ ἐπαρακάλεσε τὸν Κύριον νὰ τὸν βοηθήσῃ νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του.

3. Γάμος καὶ ἐπιστροφὴ τοῦ Ἰακώβ.

Ὁ Ἰακώβ ἐτῆγε στὴ Χαρρὰν καὶ ἐκεῖ ἐπανδρεύθη καὶ καὶ ἔμεινεν εἴκοσι ὀλόκληρα χρόνια. Ὅταν ἀποφάσισε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του, ἐθυμήθηκε τὴν ὀργὴν τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ἐπαρακάλεσε τὸ Θεὸ νὰ τὸν σώσῃ.

Ὁ Θεὸς τὸν ἐβεβαίωσεν ὅτι δὲν ὑπάρχει κανένας φόβος, γιὰτὶ θὰ εἶναι πάντα μαζί του. Τὸν μετωνόμασε

τότε Ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τὸ ὄνομά του οἱ Ἑβραῖοι ὠνομάσθησαν Ἰσραηλίτες.

Ἔτσι μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ὁ Ἰακώβ-Ἰσραὴλ ἐγύρισε στὴν πατρίδα του, ὅπου ὁ Ἡσαῦ τὸν ὑποδέχθηκε μὲ μεγάλη χαρὰ. Τὸν προῦπάντησεν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη καὶ τὸν ἀγκάλιασε καὶ τὸν ἐφίλησε κ' ἔκλαυσαν καὶ οἱ δύο ἀπὸ συγκίνηση.

Στὸ πατρικό του πάλι σπίτι τὸν ἐδέχθηκε μὲ χαρὰ ὁ πατέρας του. Ἡ μητέρα του εἶχε στὸ μεταξὺ πεθάνει.

10. Ὁ Ἰωσήφ.

1. Ἡ πώληση τοῦ Ἰωσήφ.

Ὁ Ἰακώβ-Ἰσραὴλ εἶχε δώδεκα γιούς. Ἀπ' αὐτοὺς οἱ δύο τελευταῖοι ὠνομάζοντο Ἰωσήφ καὶ Βενιαμίν. Ὁ

Ἰωσήφ μὲ τοὺς καλοὺς τοῦ τρόπου εἶχε κερδίσει περισσότερο τὴν ἀγάπην τοῦ πατέρα του. Γι' αὐτὸ τὰ ἀδελφία του τὸν ἐζήλευαν καὶ μάλιστα ἀπὸ τότε ποὺ ὁ πατέρας του τοῦ εἶχε κάμει ἓνα πολὺτιμο πανωφόρι.

Ἄλλ' ἀκόμη περισσότερο ἐζήλευσαν τὸν Ἰωσήφ τὰ ἀδελφία του ὅταν μιὰ ἡμέρα τοὺς ἐδιηγήθηκε τὰ δύο ὄνειρα ποὺ εἶδε.

— Εἶδα, τοὺς εἶπε, πὼς εἶμαστε ὅλοι στὸν ἀγρὸ καὶ ἐδέναμε τὰ στάχυα. Ἐδέσαμε ὅλοι ἀπὸ ἓνα δεμάτι καὶ τὰ ἀφήσαμε ὅλα ὄρθια. Ἄλλὰ μόνο τὸ δικό μου ἔμεινε στὴ θέση του. Τὰ δικά σας ἔπεσαν ὅλα ἐμπρὸς του.

— Μήπως θέλεις νὰ γίνης βασιλιάς μας γιὰ νὰ σὲ προσκυνήσωμε; τοῦ εἶπαν τότε τ' ἀδελφία του.

— Εἶδα, τοὺς εἶπε πάλι μὲ λίγες ἡμέρες, πὼς ἤμουν ψηλὰ στὸν οὐρανὸ καὶ ἦλθαν ἕξαφνα ἐμπρὸς μου ὁ ἥλιος, ἡ σελήνη καὶ ἕνδεκα ἀστέρια καὶ μὲ ἐπροσκύνησαν!

— Τί ὄνειρο εἶναι αὐτό, παιδί μου; εἶπεν ὁ γερο-Ἰακώβ, ὅταν τὸ ἄκουσε. Μήπως ἐγώ, ἡ μητέρα σου καὶ τὰ ἕνδεκα ἀδελφία σου θὰ σὲ προσκυνήσωμε; Μὴν τὸ ξαναπῆ;!

Ὅστίσο τὰ ἀδελφία του ἐζητοῦσαν εὐκαιρία νὰ τοῦ κάμουν κακό.

Μιὰ ἡμέρα ὁ Ἰακώβ ἔστειλε τὸν Ἰωσήφ ἔξω στοὺς ἀγρούς νὰ ἰδῆ τὰ ἄλλα ἀδελφία του ποὺ ἔβοσκαν ἐκεῖ τὰ πρόβατα. Ἄλλ' ἐκεῖνα τὸν ἔπιασαν καὶ τὸν ἔρριξαν στὴν ἀρχὴ μέσα σ' ἓνα λάκκο. Ἐπειτα σὰν εἶδαν νὰ περνοῦν μερικοὶ ἔμποροι Ἰσραηλιῖτες (ἀπὸ τὴ βόρειο Ἀραβία), ἐμετανόησαν καὶ τὸν ἔβγαλαν ἀπὸ τὸ λάκκο καὶ τὸν ἐπούλησαν στοὺς ἐμπόρους ἐκείνους, ποὺ ἐπῆγαιναν στὴν Αἴγυπτο.

Στὸν πατέρα των εἶπαν ὅτι ἐχάθηκεν ὁ Ἰωσήφ καὶ

ὅτι κάποιο θηρίο θὰ τὸν ἔφαγε, κ' ἐκεῖνος τὸ ἐπίστευσε καὶ ἔκλαιεν ἀδιάκοπα καὶ ἦτο ἀπαρηγόρητος.

2. Ὁ Ἰωσήφ στὴ φυλακὴ.

Οἱ Ἰσραηλιῖτες, ὅταν ἔφθασαν στὴν Αἴγυπτο, ἐπούλησαν τὸν Ἰωσήφ στὸν Πετεφρῆ, ποῦ ἦτο ἀρχηγὸς τῶν σωματοφυλάκων τοῦ Φαραώ, τοῦ βασιλιᾶ δηλαδὴ τῆς Αἰγύπτου.

Ὁ Πετεφρῆς ἐπῆρε τὸν Ἰωσήφ ὑπὲρ τῆς τιμῆς τοῦ καὶ σὰν εἶδε πὼς ἦτο καλὸς στὴ δουλειὰ του καὶ τίμιος, τὸν ἔκαμεν ἐπιστάτη τοῦ σπιτιοῦ του. Ἀλλ' ἡ γυναῖκα τοῦ Πετεφρῆ ἐκατηγόρησε μιὰ ἡμέρα τὸν Ἰωσήφ στὸν ἄνδρα τῆς ὅτι δὲν εἶναι καλός. Καὶ ἐκεῖνος τὸ ἐπίστευσε καὶ τὸν ἔβαλε στὴ φυλακὴ.

Ὁ Ἰωσήφ ὅμως ἦτο πάντα καλὸς καὶ δὲν ἄργησε καὶ στὴ φυλακὴ νὰ τιμηθῆ. Ὁ διευθυντὴς τῆς φυλακῆς ἐκατάλαβε γρήγορα τὴν ἀξία του καὶ τὸν ἔκαμεν ἐπιστάτη τῶν ἄλλων φυλακισμένων.

Σὲ λίγο ἐμπῆκαν στὴ φυλακὴ καὶ δύο ἄνθρωποι τοῦ παλατιοῦ· ὁ ἀρχικεραστὴς καὶ ὁ ζαχαροπλάστης τοῦ βασιλιᾶ. Ἐνα πρωτὶ ὁ Ἰωσήφ εἶδε καὶ τοὺς δύο αὐτοὺς συλλογισμένους πολὺ καὶ τοὺς ἐρώτησε :

— Γιατὶ τὰ πρόσωπά σας εἶναι σκυθρωπά σήμερα ;
Καὶ αὐτοὶ ἀτοκρίθησαν.

— Εἶδαμε ἀπόψε ὄνειρα καὶ δὲν ἔχομε κανέναν νὰ μᾶς τὰ ἐξηγήσῃ !

— Οἱ ἐξηγήσεις τῶν ὀνείρων εἶναι δῶρο τοῦ Θεοῦ. Σᾶς παρακαλῶ, νὰ μοῦ τὰ διηγηθῆτε ! τοὺς εἶπε τότε ὁ Ἰωσήφ.

Ἐκεῖνοι ἐδιηγῆθησαν τὰ ὄνειρα καὶ πρῶτος ὁ ἀρχικεραστής.

— Εἶδα, εἶπε, μιὰ κληματαριά πὺν ἔβγαλε τρία βλαστάρια. Τὰ βλαστάρια ἀνθισαν κ' ἔκαμαν σταφύλια ὠριμα. Στὰ χέρια μου ἐκρατοῦσα τὸ ποτήρι τοῦ Φαραώ. Ἐπῆρα λοιτὸν τὰ σταφύλια, τὰ ἔστιψα μέσα στὸ ποτήρι καὶ τὸ ἔδωσα στὸ βασιλιά.

— Τὰ τρία βλαστάρια, ἐξήγησεν ὁ Ἰωσήφ, εἶναι τρεῖς ἡμέρες. Μὲ τρεῖς ἡμέρες λοιπὸν ὁ Φαραώ θὰ σὲ βάλῃ πάλι στὴ θέσῃ πὺν εἶχες καὶ θὰ τοῦ δώσῃς πάλι τὸ ποτήρι, ὅπως τὸ ἔδινες καὶ πρωτύτερα. Ἀλλά, σὲ παρακαλῶ, ὅταν σοῦ γίνῃ τὸ καλὸ αὐτό, νὰ θυμηθῆς νὰ εἰπῆς καὶ γιὰ μένα στὸ Φαραώ πὺς ἀδίκῃ βρίζομαι στὴ φυλακῇ καὶ πρέπει νὰ μὲ βγάλῃ ἀπ' ἐδῶ μέσα.

Τότε εἶπε καὶ ὁ ζαχαροπλάστης τὸ ὄνειρό του :

— Ἐγὼ εἶδα πὺς εἶχα ἐπάνω στὸ κεφάλι μου τρία κἀνιστρα λευκά. Στὸ ἐπάνω ἐπάνω ἦσαν ἀπ' ὄλα τὰ γλυκίσματα πὺν ἔφτιανα τοῦ Φαραώ καὶ ἤρχοντο τὰ πουλιά καὶ τὰ ἔτρωγαν.

— Τὰ τρία κἀνιστρα, ἐξήγησεν ὁ Ἰωσήφ, εἶναι τρεῖς ἡμέρες. Μὲ τρεῖς ἡμέρες λοιπὸν ὁ Φαραώ θὰ σὲ κρεμάσῃ σ' ἓνα ξύλο καὶ θὰ σὲ φάγουν τὰ ὄρνια καὶ τὰ κοράκια.

Καὶ πράγματι σὲ τρεῖς ἡμέρες ὁ βασιλιὰς ἐγώρταζε τὰ γενέθλιά του καὶ ἔκαμε συμπόσιο σ' ὄλους τοὺς δούλους του. Κ' ἐπρόσταξεν ὁ ἀρχικεραστής νὰ ξαναπάρῃ τὴ θέσῃ πὺν εἶχε στὸ παλάτι καὶ ὁ ζαχαροπλάστης νὰ κρεμασθῇ.

3. Ὁ Ἰωσήφ ἄρχοντας τῆς Αἰγύπτου.

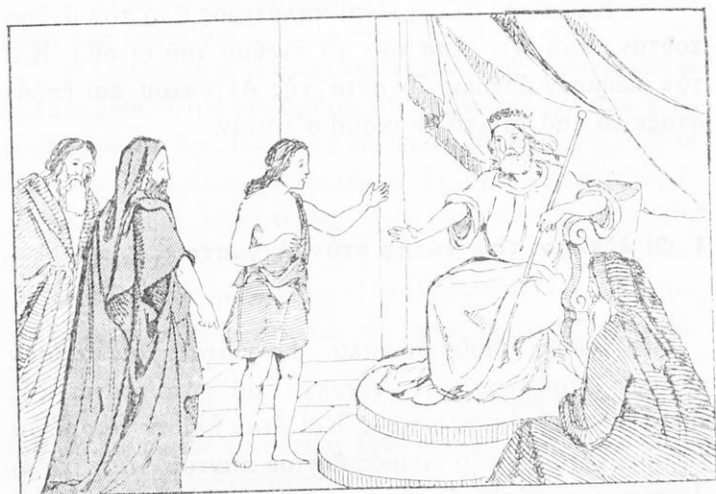
Ὁ ἀρχικεραστής τοῦ Φαραὼ ἐξέχασε τὸν Ἰωσήφ. Ἄλλὰ δὲν τὸν ἐξέχασε καὶ ὁ Θεός. Ὁ Φαραὼ μὲ δυὸ χρόνια εἶδεν ἓνα ὄνειρο. Εἶδεν ὅτι ἐστέκετο κοντὰ στὸν ποταμὸ Νεῖλο. Ἐξαφνα ἐβγῆκαν ἀπὸ τὰ νερὰ τοῦ ποταμοῦ ἑπτὰ δαμάλια ὠραῖα καὶ παχιά καὶ ἔβροσκαν στὶς ὄχθες ποῦ ἦσαν πολλὰ χορτάρια. Ἄλλ' ἀμέσως ἔπειτα ἐβγῆκαν ἄλλα ἑπτὰ δαμάλια ἄσχημα καὶ ἀδύνατα. Αὐτὰ ἐρρίχθησαν σὰ λύκοι στὰ ὠραῖα καὶ παχιά δαμάλια καὶ τὰ ἔφαγαν. Ὁ Φαραὼ ἐξύπνησε τότε ταραγμένος.

— Ὁνειρο ἦτο! εἶπε, καὶ ἠσούχασε κ' ἐκοιμήθηκε πάλι. Εἶδε τότε καὶ δευτέρο ὄνειρο. Ἐβγῆκαν ἀπὸ ἓνα καλάμι σιταριοῦ ἑπτὰ στάχυα ὠραῖα καὶ παχιά. Καὶ ἀμέσως ὕστερα ἄλλα ἑπτὰ στάχυα λεπτὰ καὶ καημένα ἀπὸ τὸ λίβα. Αὐτὰ τὰ δεύτερα ἔπνιξαν τὰ παχιά στάχυα. Ὁ Φαραὼ ἐξύπνησε πάλι ταραγμένος.

— Ὁνειρο ἦτο καὶ αὐτό! εἶπε, ἀλλὰ τώρα δὲν ἠσούχασε. Κάτι κακὸ ἔβαζε μὲ τὸ νοῦ του. Ἐκάλεσε λοιπὸν τοὺς μάγους καὶ τοὺς σοφοὺς τῆς Αἰγύπτου καὶ τοὺς ἐδιηγήθηκε τὰ δυὸ ὄνειρα. Κανεὶς ὅμως δὲν ἠμπόρεσε νὰ τὰ ἐξηγήσῃ.

Τότε ὁ ἀρχικεραστής ἐθυμῆθηκε τὸν Ἰωσήφ καὶ εἶπε στὸ Φαραὼ ὅσα συνέβηκαν στὴ φυλακὴ. Κ' ἐκεῖνος ἐκάλεσε ἀμέσως τὸν Ἰωσήφ, τοῦ ἐδιηγήθηκε τὰ δυὸ ὄνειρα καὶ τὸν ἐπαρακάλεσε νὰ τοῦ τὰ ἐξηγήσῃ.

Ὁ Ἰωσήφ, χωρὶς διόλου νὰ δυσκολευθῆ, ἔδωσε αὐτὴν τὴν ἐξήγησιν:

— Τὰ δυὸ ὄνειρα, μεγαλειότατε, σημαίνουν τὸ ἴδιο πρᾶγμα. Τὰ ἑπτὰ ὥραια καὶ παχιά δαμάλια καὶ τὰ ἑπτὰ ὥραια καὶ παχιά στάχυα εἶναι ἑπτὰ χρόνια εὐτυχίας. Στὰ ἑπτὰ αὐτὰ χρόνια ἡ γῆ θὰ κάμῃ πολλοὺς καρποὺς. Ἀντιθέτως τὰ ἑπτὰ ἄσχημα καὶ ἀδύνατα δαμάλια, ὅπως καὶ τὰ ἑπτὰ λεπτὰ καὶ καημένα στάχυα, εἶναι ἑπτὰ χρόνια δυστυχίας. Στὰ ἑπτὰ αὐτὰ χρόνια ἡ γῆ δὲν θὰ κάμῃ καρποὺς καὶ ὁ κόσμος θὰ πεινάσῃ πολὺ. Καὶ τὸ ὅτι τὸ ὄνειρο ἐδευτερώθηκε, σημαίνει πὼς τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀποφασισμένο ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ πὼς θὰ γίνῃ γρήγορα.

Αὐτὰ εἶπεν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἐσυμβούλευσε τὸ Φαραὼ νὰ διαλέξῃ ἕναν ἄνδρα μυαλωμένον καὶ φρόνιμον καὶ νὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἐντολὴν νὰ βάλῃ ἐπιστάτες νὰ μαζεύσουν ἕνα μέρος ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῶν χρόνων τῆς εὐτυχίας, γιὰ νὰ τοὺς ἔχουν γιὰ τὰ χρόνια τῆς δυστυχίας.

Ἡ συμβουλὴ αὐτὴ ἄρεσε στὸ Φαραὼ καὶ εἶπε μέσα του :

— Καὶ ποιὸς ἄλλος εἶναι καλύτερος ἀπὸ τὸν ἄνδρα τοῦτον, ποῦ ἔχει μέσα του τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ; Καὶ τὸν διώρισεν ἀμέσως ἄρχοντα τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐπρόσταξε τὸ λαὸ του νὰ ὑπακούη σ' αὐτόν.

4 Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτο

Ὁ Ἰωσήφ ἐδιοίκησε καλά. Ἐπρόσταξε καὶ ἔκτισαν μεγάλες ἀποθῆκες στὴν Αἴγυπτο καὶ στὰ χρόνια τῆς εὐτυχίας τὶς ἐγέμισε σιτάρι. Καὶ ὅταν ἦλθαν τὰ χρόνια τῆς δυστυχίας καὶ ὁ κόσμος ἄρχισε παντοῦ νὰ πεινᾷ, ὁ Ἰωσήφ ἄνοιξε τὶς ἀποθῆκες καὶ ἐπώλοῦσε στοὺς Αἰγυπτίους καὶ στοὺς κατοίκους τῶν γύρω χωρῶν σιτάρι. Ὅλοι εὐλογοῦσαν τὸ Θεὸ ποῦ τοὺς ἔστειλε τὸν ἄνθρωπο αὐτόν καὶ τοὺς ἔσωσεν ἀπὸ τὴν πείνα.

Πεῖνα ὑπῆρχε βέβαια καὶ στὴ Χαναάν, ποῦ ἦτο καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὶς γειτονικὲς χῶρες τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Ἰακώβ, ὅταν ἔμαθε ὅτι πουλιέται σιτάρι στὴν Αἴγυπτο, ἔστειλε τοὺς γιούς του ν' ἀγοράσουν. Τὸ Βενιαμὴν τὸν ἐκράτησε μαζί του ἀπὸ φόβο μήπως χαθῆ κι αὐτὸς ὅπως ἐχάθηκεν ὁ Ἰωσήφ.

Οἱ γιοὶ τοῦ Ἰακώβ, ὅταν ἔφθασαν στὴν Αἴγυπτο, ἐπαρουσιάσθησαν στὸν Ἰωσήφ. Γιατὶ αὐτὸς ἔπρεπε νὰ δώσῃ τὴν ἄδεια νὰ πάρουν σιτάρι. Ὁ Ἰωσήφ τοὺς ἐγνώρισεν, ἀλλ' ἐκεῖνοι δὲν τὸν ἐγνώρισαν. Καὶ γιὰ νὰ τοὺς δοκιμάσῃ, τοὺς ἐφέρετο ἀπότομα καὶ τοὺς ἐρώτησε μὲ διερμηνεὰ ἀπὸ ποῦ ἔρχονται. Ἐκεῖνοι ἀποκρίθησαν πὼς ἔρχονται ἀπὸ τὴ Χαναάν γιὰ ν' ἀγοράσουν σιτάρι.

Τότε ὁ Ἰωσήφ τοὺς εἶπε:

— Εἷσαστε κατάσκοποι ! Ἦλθατε νὰ ἰδῆτε ποιά μέρη μας δὲν εἶναι ὀχυρωμένα.

— Ὅχι, κύριε, ἀποκρίθησαν ἐκεῖνοι. Δὲν εἶμαστε κατάσκοποι. Εἶμαστε ἄνθρωποι καλοὶ καὶ ἦλθαμε ν' ἀγοράσωμε σιτάρι. Εἶμαστε δώδεκα ἀδελφοί. Ἐμεῖς οἱ δέκα καὶ δυὸ ἄλλοι μικρότεροι. Ὁ ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἐχάθηκε καὶ ὁ τελευταῖος εἶναι μὲ τὸν πατέρα μας στὴ Χαναάν.

— Εἷσατε κατάσκοποι ! ἐπέμενεν ὁ Ἰωσήφ. Δὲν θὰ φύγετε ἀπ' ἐδῶ, ἂν δὲν ἔλθῃ ὁ νεώτερος ἀδελφός σας.

Αὐτὰ τοὺς εἶπεν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἠθέλησε νὰ κρατήσῃ τοὺς ἄλλους καὶ νὰ στείλῃ ἕναν νὰ φέρῃ τὸ Βενιαμίν. Ἀλλὰ πάλι ἄλλαξε γνώμη καὶ τοὺς εἶπε :

— Μόνον ἕνας ἀπὸ σᾶς θὰ μείνῃ. Οἱ ἄλλοι θὰ πάρετε σιτάρι καὶ θὰ φύγετε. Καὶ γιὰ νὰ πιστεύσω στὰ λεγόμενα σας, θὰ γυρίσετε πάλι μὲ τὸ νεώτερο ἀδελφός σας.

Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ τότε εἶπαν μεταξὺ των, στὴ γλῶσσα των, ὅτι δίκαια παθαίνουν ὅλα αὐτά, γιατί ἐφέρθησαν σκληρὰ στὸν ἀδελφό των. Καὶ ὁ Ἰωσήφ, σὰν ἄκουσεν ὅσα ἔλεγαν, ἐσυγκινήθηκε κ' ἐπαρσμέρισε κ' ἔκλαυσε πολὺ. Ἐπειτα ἐγύρισε κ' ἐπρόσταξε νὰ μείνῃ μόνον ἕνας στὴ φυλακῇ, ὁ Συμεών, καὶ στοὺς ἄλλους νὰ δώσουν σιτάρι καὶ τροφίμα γιὰ τὸ γυρισμὸ καὶ κρυφὰ νὰ βάλουν στοῦ καθενὸς τὸ σάκκο καὶ τὰ χρήματά του.

Καὶ ἔτσι ἔγινε. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ μὲ τὰ ζῶα φορτωμένα σιτάρι ἐγύριζαν στὴν πατρίδα των.

Στὸ δρόμο ἄνοιξεν ἕνας τὸ σάκκο γιὰ νὰ δώσῃ τροφή στὸ ζῶο του καὶ σὰν εἶδε τὰ χρήματα, τὸ εἶπε καὶ στοὺς ἄλλους καὶ ὅλοι ἐπαραξενεύθησαν καὶ ἐτοράχθη-

καν. Ὅταν ἔφθασαν στὴ Χαναάν, ἐδιηγήθησαν στὸν πατέρα των ὅλα ὅσα τοὺς συνέβηκαν. Ἄλλ' ὅταν ἀνοίξαν τοὺς σάκκους κ' εὗρήκαν ὅλοι τὰ χρήματά των μέσα σ' αὐτούς, τότε πιά ἐτρόμαξαν. Γιατὶ δὲν ἤξεραν πῶς νὰ ἐξηγήσουν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ καὶ πολὺ περισσότερο, γιατί ὁ γερο-Ἰακώβ δὲν ἤθελε νὰ τοὺς ἀφήσῃ νὰ πάρουν στὴν Αἴγυπτο τὸ Βενιαμίν.

— Μ' ἐρημώσατε, ἔλεγε. Ὁ Ἰωσήφ ἐχάθηκε, ὁ Συμεὼν ἐφυλακίσθηκε. Τώρα θέλετε καὶ τὸ Βενιαμίν. Αὐτὸ δὲν θὰ γίνῃ ποτέ.

Ὁ Ρουβὴν ἐγγυήθηκε τότε στὸν πατέρα του ὅτι θὰ προστατεύσῃ τὸ Βενιαμίν καὶ θὰ τὸν φέρῃ ὁ ἴδιος πίσω. Ἄλλ' ὁ Ἰακώβ οὔτε ν' ἀκούσῃ ἤθελε.

5. Ὁ Ἰωσήφ φανερώνεται στοὺς ἀδελφούς του.

Σὲ λίγον καιρὸ ἐσώθηκε τὸ σιτάρι καὶ ὁ Ἰακώβ ἔστειλε τοὺς γιούς του πάλι στὴν Αἴγυπτο ν' ἀγοράσουν ἄλλο.

Ἐκεῖνοι ὁμῶς τοῦ εἶπαν :

— Εἶναι ἀδύνατο νὰ πᾶμε χωρὶς τὸ Βενιαμίν. Θὰ μᾶς βάλουν ὅλους φυλακή.

Καὶ ἓνας ἀπ' αὐτούς, ὁ Ἰούδας, ἐπρόσθεσε :

— Ἄφησέ μας, πατέρα, νὰ πάρωμε τὸ Βενιαμίν κ' ἐγὼ σοῦ ἐγγυοῦμαι πῶς θὰ τὸν φέρωμε πάλι, χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε.

Τότε πιά ὁ Ἰακώβ τὸν ἄφησε. Κ' ἔτσι σὲ λίγες ἡμέρες ἦλθαν πάλι στὴν Αἴγυπτο κ' ἐπαρουσιάσθηκαν στὸν Ἰωσήφ ὅλοι οἱ ἀδελφοί του. Ἐκεῖνος τοὺς ἐδέχθηκε μὲ τὸ καλὸ καὶ τοὺς ἐρώτησε γιὰ τὸν πατέρα

των. Ἀλλὰ μόλις ἀντίκρουσε τὸ Βενιαμίν, ἐσυγκινήθηκε κ' ἐπῆγε σ' ἄλλο δωμάτιο κ' ἔκλαυσε.

Ὅταν ἐγύρισε τοὺς ἔκαμε τραπέζι καὶ ἔβαλε τὸν καθένα νὰ καθίση κατὰ ἡλικία, πρῶγμα πού τοὺς ἔκαμε νὰ παραξενευθοῦν καὶ πολὺ περισσότερο, γιατί εἶπε νὰ βάλουν στὸ Βενιαμίν πενταπλάσιο μερίδιο.

Τέλος ὁ Ἰωσήφ, γιὰ νὰ δοκιμάσῃ τοὺς ἀδελφούς του, ἂν θὰ ἐζήλευαν τὸ Βενιαμίν γιὰ τὴν προτίμησιν αὐτή, ἐπρόσταξε νὰ γεμίσουν τοὺς σάκκους των σιτάρι καὶ νὰ βάλουν τὰ χρήματα τοῦ καθενὸς στὸ σάκκο του καὶ στὸ σάκκο τοῦ Βενιαμίν νὰ βάλουν καὶ τὸ ἀσημένιο του ποτήρι.

Τὸ πρῶτ' οἱ ἀδελφοὶ ἔφυγαν. Μόλις ὅμως ἐβγήκαν ἀπὸ τὴν πόλιν, ἐπρόσταξεν ὁ Ἰωσήφ τὸν ἐπιστάτη τοῦ σπιτιοῦ του τὰ τοὺς πιάσῃ, γιατί τοῦ ἔκλεψαν τὸ ποτήρι. Ἀλλ' αὐτοὶ ἐδιαμαρτύροντο λέγοντας:

— Ἐκεῖνος πὺν θὰ βρεθῆ στὸ σάκκο του τὸ ποτήρι, νὰ θανατωθῆ, καὶ ἐμεῖς οἱ ἄλλοι νὰ γίνωμε δοῦλοι.

Ἐγένεν ἔρευνα καὶ τὸ ποτήρι εὐρέθηκε στὸ σάκκο τοῦ Βενιαμίν. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ τότε τὰ ἔχασαν. Ἐγύρισαν στὴν πόλιν καταντροπιασμένοι καὶ ὠδηγήθησαν στὸν ἄρχοντα.

— Τί εἶναι αὐτὸ πὺν ἐκάματε ; τοὺς ρωτᾷ ἐκεῖνος.

— Ἐχεις δίκαιο, τοῦ ἀποκρίνεται ὁ Ἰούδας. Νὰ γίνωμε δοῦλοι σου καὶ ἐμεῖς οἱ ἄλλοι καὶ ἐκεῖνος πὺν στὸ σάκκο του εὐρέθηκε τὸ ποτήρι.

— Ὁχι, λέγει ὁ Ἰωσήφ. Δοῦλος μου θὰ γίνῃ μόνο ἐκεῖνος πὺν εἶχε τὸ ποτήρι, ἐσεῖς οἱ ἄλλοι νὰ πᾶτε στὸν πατέρα σας.

Ὁ Ἰούδας παρακαλεῖ τότε τὸν Ἰωσήφ νὰ μὴ ἐπιμείνῃ στὴν ἀπόφασίν του αὐτή, ἀλλὰ ν' ἀφήσῃ ἐλεύθε-

ρον τὸν Βενιαμίν, γιατί χωρὶς αὐτόν ὁ πατέρας των θὰ πεθάνη. Τέλος λέγει πὸς δέχεται νὰ μείνη αὐτὸς δούλος ἀντὶ τοῦ Βενιαμίν.

Τότε ὁ Ἰωσήφ δὲν ἠμπόρεσε πιά νὰ κρατηθῆ. Συγκινημένος καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια λέγει στοὺς ἀδελφούς του :

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ἰωσήφ ὁ ἀδελφός σας, πού τὸν ἐπουλήσατε. Μὴ λυπᾶσθε. Ἦτιο τοῦτο θέλημα τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ σωθῆτε. Τώρα πηγαίνετε στὸν πατέρα μας, εἰπέτε του πὸς ζῶ καὶ βασιλεύω καὶ παρακαλέστε τον νὰ ἔλθῃ ἐδῶ μὲ ὅλη τὴν οἰκογένειά του καὶ μὲ ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του, γιατί ἡ πείνα θὰ ἐξακολουθήσῃ πέντε χρόνια ἀκόμη.

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἔπεσε στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Βενιαμίν καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν του καὶ τοὺς ἐφίλησε κλαίοντας.

6. Ὁ Ἰακώβ στήν Αἴγυπτο. Τò τέλος αὐτοῦ καί τοῦ Ἰωσήφ.

Ὁ Ἰωσήφ ἔδωσε ἔπειτα ἐκ μέρους του καί ἐκ μέρους τοῦ Φαραῶ πλούσια δῶρα στοὺς ἀδελφούς του καί ἄφθονα τρόφιμα καί ἄμαξες νά τὰ μετακομίσουν. Ἐκεῖνοι ἔφυγαν κ' ἐπῆγαν στή Χαναάν κ' ἐδιηγῆθησαν στὸν πατέρα των ὅλη τὴν ἱστορία τοῦ Ἰωσήφ. Τότε ὁ Ἰακώβ εἶπε:

— Ὁ γιός μου ὁ Ἰωσήφ ζῆ ἀκόμη. Θὰ πάω νά τὸν ἰδῶ πρὶν πεθάνω.

Κ' ἐπῆρεν ὅλα τὰ ὑπάρχοντά του καί ὅλη τὴν οἰκογένειά του, 70 ἄτομα ὅλα ὅλα, καί ἔφυγε γιὰ τὴν Αἴγυπτο. Στὸ δρόμο ἔκαμε τὴν προσευχή του καί ὁ Θεὸς τοῦ εἶπε:

— Ἐγὼ εἶμαι ὁ θεὸς τοῦ πατέρα σου. Μὴ φοβηθῆς νά πᾶς στήν Αἴγυπτο, γιατί θὰ σέ κάμω ἐκεῖ μέγαλο ἔθνος. Θὰ εἶμαι πάντα μαζί σου καί θὰ σέ φέρω πάλι στή Χαναάν.

Ἔτσι μὲ πίστη στή βοήθεια τοῦ Θεοῦ ἦλθεν ὁ Ἰακώβ στήν Αἴγυπτο, ὅπου ὁ Ἰωσήφ τὸν ἐπροϋπάντησε καί τὸν ἀγκάλιασε κ' ἔκλαυσε πολύ. Κ' ἐκεῖνος εἶπε:

— Τώρα, παιδί μου, πού σέ εἶδα ζωντανὸν ἀκόμη, ἄς πεθάνω.

Ὁ Ἰωσήφ ἐπαρουσίασε ἔπειτα τὸν πατέρα του καί τοὺς ἀδελφούς του στὸ Φαραῶ κ' ἐκεῖνος τοὺς ἔδωσε τὴν πλούσια χώρα Γεσέμ, ὅπου ἐκατοίκησαν.

Ὁ Ἰακώβ ἔζησε στήν Αἴγυπτο εὐτυχισμένος δεκαεπτὰ χρόνια. Ὅταν προαισθάνθηκε τὸ θάνατό του, εὐλόγησε τὰ παιδιά του καί τὰ ἐγγόνια του καί τοὺς

ἄφησε διαθήκη νὰ τὸν θάψουν στὴ Χαναάν, στὸν τάφο τῶν πατέρων του Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαάκ. Καὶ πράγματι ἔτσι ἔγινε.

Ἀργότερα ἐπέθανε καὶ ὁ Ἰωσήφ καὶ ἄφησε διαθήκη στοὺς συγγενεῖς του νὰ μεταφέρουν τὰ κόκκαλά του στὴ Χαναάν, ὅταν δώσῃ ὁ Θεὸς καὶ γυρίσουν ἐκεῖ.

11. Ὁ Μωϋσῆς.

1. Ἡ γέννηση καὶ ἡ ἀνατροφή τοῦ Μωϋσῆ.

Οἱ Ἰσραηλίτες ἐπλήθυναν στὴ Γεσέμ τόσο πολὺ, πὺ ὁ νέος Φαραὼ ἄρχισε νὰ φοβᾶται. Ἐφοβεῖτο μήπως σὲ καιρὸ πολέμου συμμαχήσουν μὲ τοὺς ἐχθροὺς καὶ φύγουν ἔπειτα γιὰ τὴ Χαναάν. Γι' αὐτὸ ἀποφάσισε νὰ σταματήσῃ τὸ πληθυσμὸ των. Κ' ἐμεταχειρίσθηκε στὴν ἀρχὴ σκληρὲς ἀγγαρεῖες. Τοὺς ὑποχρέωνε νὰ κτίζουν πόλεις καὶ φρούρια, νὰ φτιάνουν δρόμους κ.λ.π. Μὰ σὰν εἶδε πὺς τίποτε δὲν ἐπιτύχαινε μὲ τοῦτο, γιὰτὶ οἱ Ἰσραηλίτες πάλι ἐπλήθαιναν, ἐπρόσταξε τίς μαμμές νὰ πνίγουν τ' ἄρσενικά παιδιὰ των. Οἱ μαμμές ὅμως ἦσαν θεοφοβούμενες καὶ ἐφρόντιζαν μὲ κάθε τρόπο νὰ μὴν ἐκτελοῦν τὴν προσταγὴ τοῦ Φαραώ. Καὶ ὅσες φορὲς τοὺς ἐζητοῦσαν τὸ λόγο γι' αὐτό, ἐπροφασίζοντο πὺς οἱ Ἰσραηλίτισσες, γερὲς γυναῖκες, ἐγεννοῦσαν πρὶν πᾶνε οἱ μαμμές. Τότε ὁ Φαραὼ ἐπρόσταξε τοὺς Αἴγυπτίους νὰ ρίχνουν τὰ ἀγόρια τῶν Ἰσραηλιτῶν στὸ Νεῖλο ποταμό.

Ἐνῶ ὁ Φαραὼ ἐσοφίζετο ὅλα τὰ μέσα γιὰ νὰ κατα-

στρέψη τούς Ἰσραηλίτες. Ὁ Θεὸς ἐτοίμαζε τὴ σωτηρία των. Μιὰ Ἰσραηλίτισσα ἐγέννησεν ἕνα ὠραῖο ἀγοράκι καὶ τὸ ἔκρυψε τρεῖς μῆνες. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὸ κρύψῃ περισσότερο, τὸ ἔβαλε σ' ἕνα καλάθι, πὺν τὸ ἄλειψε πρῶτα μὲ ἄσφαλο. Τὸ καλάθι αὐτό, μὲ τὸ παιδί μέσα, τὸ ἄφησε στὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ Νείλου, ἀκριβῶς ἐκεῖ πὺν ἐπήγαιεν ἡ βασιλοπούλα καὶ ἔκανε τὸ λουτρό της. Πιὸ πέρα εἶχε βάλει τὴν ἀδελφὴ τοῦ παιδιοῦ, γιὰ νὰ ἰδῇ τί θ' ἀπογίνη.

Σὲ λίγο ἤλθεν ἐκεῖ ἡ βασιλοπούλα γιὰ τὸ λουτρό της καὶ μόλις εἶδε τὸ καλάθι, τὸ ἐπῆρε καὶ τὸ ἄνοιξε. Εἶδε τότε τὸ ἀγοράκι πὺν ἄρχισε νὰ κλαίῃ καὶ τὸ ἐλυπήθη καὶ εἶπε: « Ἀσφαλῶς ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῶν Ἑβραίων εἶναι τοῦτο ».

Τότε ἐπλησίασεν ἡ ἀδελφὴ τοῦ παιδιοῦ καὶ ἐρώτησε μήπως θέλει Ἑβραία παραμὰνα γιὰ τὸ παιδί. Καὶ ὅταν

ἐκείνη τῆς εἶπε πὼς θέλει, ἔτρεξε κ' ἐφώναξε τὴ μητέρα της. Ἡ βασιλοπούλα τῆς ἔδωσε τὸ παιδί καὶ τὸ ἐθήλαζε. Καὶ ὅταν τοῦ ἔκοψαν τὸ θήλασμα, τὸ ἐπῆρε στὸ παλάτι, τὸ υἰοθέτησε καὶ τὸ ὠνόμασε Μωϋσῆ, δηλαδή ἄνθρωπο ποὺ ἐγλύτωσε τὸ πνίξιμο ἀπὸ τὰ νερά.

Ὁ μικρὸς Μωϋσῆς ἀνατράφηκε βασιλικά μέσα στὸ παλάτι τοῦ Φαραώ. Ἡ βασιλοπούλα τοῦ ἔβαλε δασκάλους καὶ τὸ ἐδίδαξαν τὴ σοφία τῶν Αἰγυπτίων.

2. Ὁ Θεὸς καλεῖ τὸ Μωϋσῆ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς Ἰσραηλίτες.

Ὁ Μωϋσῆς, ὅταν ἐμεγάλωσε, ἔμαθε τὴν καταγωγή του. Ἐβλεπε καὶ τὰ δεινὰ ποὺ ὑπόφεραν οἱ ὁμόφυλοί του κ' ἔφυγε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο μὲ τὴ σκέψη πὼς θὰ τοὺς ἐλευθέρωνε. Ἐπῆγε στὴ χώρα Μαδιάμ, στὰ βόρεια τῆς Ἀραβίας, ὅπου ἐπανδρεύθηκε τὴ Σεπφώρα, θυγατέρα τοῦ ἱερέα Ἰοθὼρ κ' ἔγινε βοσκὸς τῶν προβάτων τοῦ πεθεροῦ του.

Ὁ Μωϋσῆς ἐζοῦσε μὲ θλίψεις καὶ ταλαιπωρίες καὶ τίποτε ἄλλο δὲν ἐσκέπτετο παρὰ πὼς θὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς ὁμοφύλους του, ποὺ ὑπόφεραν στὴν Αἴγυπτο κ' ἐζητοῦσαν τὴ σωτηρία των ἀπὸ τὸ Θεό.

Μιὰ ἡμέρα, ὁ Μωϋσῆς, βόσκοντας τὰ πρόβατα τοῦ πεθεροῦ του ἐπάνω στὸ βουνὸ Χωρήβ, εἶδε μιὰ βάτο νὰ βγαίνει φλόγες, ἀλλὰ νὰ μὴ καίεται. Ἐπαραξενεύθηκε τότε γιὰ τὸ ὄραμα τοῦτο καὶ ἤθελε νὰ πλησιάσῃ. Ἄλλ' ἄκουσε τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ ποὺ τοῦ ἔλεγε:

— Μὴν πλησιάσῃς ἐδῶ. Λῦσε τὰ ὑποδήματά σου, γιὰτὶ ὁ τόπος ποὺ πατᾶς εἶναι ἱερός. Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θε-

ὅς καὶ σὲ διατάσσω νὰ πᾶς στὴν Αἴγυπτο καὶ νὰ πάρῃς τοὺς ἀδελφούς σου, πού βασανίζονται ἐκεῖ, καὶ νὰ τοὺς ὀδηγήσῃς στὴ Χαναάν, ὅπου θὰ ζήσουν εὐτυχισμένοι.

Ὁ Μωϋσῆς ἄκουσε τὴ φωνὴ τοῦ Θεοῦ κ' εὐθύς ἔνοιωσε τὶ ἐσήμαινε τὸ ὄραμα. Ἡ βράτος πού ἐφλογίζετο, ἀλλὰ δὲν ἐκαίετο, ἐσήμαινε τοὺς Ἰσραηλῖτες πού ἐκαταπιέζοντο, ἀλλὰ δὲν ἐκαταστρέφοντο, γιατί τοὺς ἐφύλαγεν ὁ δίκαιος Θεός. Καὶ ἤθελεν ὁ Μωϋσῆς νὰ ἐκτελέσῃ τὴν προσταγὴ τοῦ Θεοῦ, αἰσθάνετο ὅμως τὸν ἑαυτό του ἀδύνατον καὶ πρὸ παντός γιατί ἦτο βραδύ γλωσσος καὶ δὲν θὰ ἤμποροῦσε νὰ πείσῃ μὲ λόγια τὸ Φαραὼ ν' ἀφήσῃ ἐλευθέρους τοὺς ὁμοφύλους του.

Ὁ Θεὸς τοῦ ἔδωσε τότε θάρρος καὶ τὸν ἐσυμβούλευσε νὰ πάρῃ γιὰ βοηθό του τὸν ἀδελφό του Ἀαρὼν, πού ἦτο εὐγλωττος. Κ' ἐκεῖνος ἔκαμεν ὅπως τὸν ἐφώτισεν ὁ Θεός. Ἐπῆρε τὸν Ἀαρὼν κ' ἐπῆγε στὴν Αἴγυπτο, ὅπου εἶπε στοὺς Ἰσραηλῖτες ὅλα ὅσα τοῦ εἶπεν ὁ Θεός, κ' ἐκεῖνοι τοὺς ἐδέχθησαν μὲ χαρὰ μεγάλη.

3. Ἡ ἔξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν.

Ἐπειτα ὁ Μωϋσῆς μὲ τὸν Ἀαρὼν ἐπαρουσιάσθηκαν στὸ Φαραὼ καὶ τοῦ ἐζήτησαν νὰ τοὺς ἀφήσῃ νὰ πάρουν τοὺς Ἰσραηλῖτες νὰ τοὺς ὀδηγήσουν στὴν πατρίδα των. Τοῦ εἶπαν μάλιστα πὼς εἶναι ἀποσταλμένοι τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ὁ Φαραὼ ἀντὶ γιὰ ἄλλη ἀπάντησις ἐπρόσταξε νὰ βάλουν στοὺς Ἰσραηλῖτες βαρύτερες ἀγγαραεῖες.

Τότε πιά ὁ Θεὸς ὠργίσθηκε κ' ἔστειλε στοὺς Αἰγυπτίους δέκα μεγάλα κακά, πού ὠνομάσθησαν «οἱ δέκα

πληγές τοῦ Φαραώ». Τὸ νερὸ τοῦ Νείλου ποταμοῦ ἐθόλωσε, ἔγινε σὰν αἷμα, καὶ οἱ Αἰγύπτιοι δὲν ἠμποροῦσαν νὰ πιοῦν. Ὁ τόπος ἐγένευσεν ἀπὸ βατράχους. Σκνῖπες ἐνοχλοῦσαν ἀνθρώπους καὶ ζῶα. Χαλάζι καὶ ἔπειτα ἀκρίδες ἐκατάστρεψαν τὰ σπαρτά. Σκοτιάδι ἔπεσε σ' ὅλη τὴν Αἴγυπτο. Καὶ τέλος ὁ θάνατος ἄρχισε νὰ παίρνη ὅλα τὰ πρωτότοκα παιδιὰ τῶν Αἰγυπτίων.

Ὅταν ἐπλησίαζεν ἡ τελευταία αὐτὴ πληγὴ, ὁ Μωϋσῆς ἐπρόσταξε τοὺς Ἰσραηλῖτες νὰ σφάξουν τὸ βράδν ἀπὸ ἓνα ἀρνὶ ἢ κάθε οἰκογένεια καὶ ν' ἀλείψουν τὶς θύρες τῶν σπιτιῶν των μὲ τὸ αἷμα γιὰ νὰ ξεχωρίζουν ἀπὸ τὰ σπίτια τῶν Αἰγυπτίων καὶ ἀποφύγουν ἔτσι τὴν πληγὴ αὐτή. Ἐπειτα νὰ ψήσουν τὸ ἀρνὶ καὶ νὰ τὸ φάγουν τὴ νύκτα μὲ ἄζυμα ψωμιὰ καὶ νὰ εἶναι ἔτοιμοι γιὰ νὰ φύγουν.

Κ' ἔτσι ἔγινε. Ὁ Φαραώ μὲ τὴ τελευταία πληγὴ ἐτρόμαξε τόσο πού ἀμέσως ἔδωσε τὴν ἄδεια στοὺς Ἰσραηλῖτες νὰ φύγουν γιὰ τὴν πατρίδα των. Καὶ ἔφυγαν τὴ νύκτα 600 χιλιάδες πολεμιστὲς μὲ τὶς γυναῖκες των, τὰ παιδιὰ των καὶ τοὺς γονεῖς των.

Ἡ φυγὴ αὐτὴ ὀνομάζεται *ἔξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν* καὶ ἡ ἡμέρα τῆς ἐξόδου γιορτάζεται ἀπὸ τότε κάθε χρόνον καὶ ὀνομάζεται *Πάσχα*, δηλαδὴ ἡμέρα σωτηρίας.

4. Ἡ διάβαση τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ ἡ περὶ αὐτὴν ἔρημος.

Ἄλλ' ὁ Φαραώ ἐμετανόησε πού ἄφησε τοὺς Ἰσραηλῖτες νὰ φύγουν καὶ ἐπρόσταξε νὰ τοὺς καταδιώξουν. Ἀμέσως ἔτρεξε κατόπιν των πολὺς στρατὸς καὶ τοὺς

ἀπάντησε στρατοπεδευμένους κοντὰ στήν Ἐρυθρὰ θάλασσα.

Φόβος καὶ τρόμος ἔπιασε τότε τοὺς Ἰσραηλῖτες. Ἐμπρὸς θάλασσα, πίσω ἐχθρός, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ ἀδιάβατα βουνά. Ἀπελπισμένοι τὰ βάζουν μὲ τὸ Μωϋσῆ. Ἀλλ' ἐκεῖνος τοὺς λέγει: «— Μὴ φοβᾶσθε· ὁ Θεὸς εἶναι μαζί μας!» Καὶ πράγματι ὁ Θεὸς προστάζει τὸ Μωϋσῆ νὰ κτυπήσῃ τὴ θάλασσα μὲ τὴ ράβδο του καὶ μὲ τὸ κτύπημα ἡ θάλασσα σχίζεται σὲ δυὸ καὶ γίνεται στὴ μέση δρόμος καὶ διαβαίνουν οἱ Ἰσραηλῖτες στήν ἀντικρουνὴ ὄχθη.

Οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς καταδιάκουν. Μπαίνουν κι αὐτοὶ στὸ δρόμο πὺν ἀνοίχθηκε γιὰ νὰ περάσουν. Ἀλλ' ὁ Μωϋσῆς κτυπᾷ πάλι τὴ θάλασσα μὲ τὴ ράβδο του καὶ ἀμέσως τὰ νερὰ κλείνουν καὶ οἱ Αἰγύπτιοι πνίγονται.

Ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα ὁ Μωϋσῆς ὀδηγεῖ τοὺς Ἰσραηλῖτες ἀνάμεσα σὲ τόπους ἔρημους, ὅπου δὲν βρίσκουν τίποτε νὰ φάγουν. Ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν τοὺς ἀφήνει νὰ πεινάσουν. Τοὺς στέλνει ὀρτύκια κ' ἓνα λευκὸ σπόρο πὺν ἐλέγετο μάννα καὶ εἶχε τὴ γεύση γλυκίσματος.

Ἐκεῖ τοὺς ἐπιτέθηκαν καὶ ἐχθροί, οἱ Ἀμαληζῖτες. Ἀλλ' ὁ Μωϋσῆς ἔστειλεν ἐναντίον των τὸν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ καὶ τοὺς ἐνίκησε.

5. Οἱ δέκα ἐντολές

Μὲ τρεῖς μῆνες οἱ Ἰσραηλῖτες ἐφθασαν ἀντικρὺ στὸ ὄρος Σινά. Ὁ Μωϋσῆς ἀνέβηκεν ἐπάνω στὸ ὄρος

τοῦτο κ' ἐκεῖ ἐφανερώθηκε ὁ Θεὸς καὶ τοῦ εἶπε νὰ κατεβῆ καὶ νὰ εἰπῆ στοὺς Ἰσραηλῖτες, ὅτι θὰ εἶναι ὁ πιὸ ἐκλεκτὸς λαὸς τοῦ κόσμου καὶ θὰ ἔχουν πάντα τὴν προστασία του, ἂν φυλάξουν τὶς ἐντολὲς ποὺ θὰ τοὺς δώσῃ.

Ὁ Μωϋσῆς κατέβηκε καὶ εἶπε στοὺς Ἰσραηλῖτες τοὺς λόγους αὐτοὺς τοῦ Θεοῦ κ' ἐκεῖνοι τοὺς ἐδέχθησαν πρόθυμα καὶ ὑποσχέθηκαν ὅτι θὰ ἐκτελοῦν τὶς ἐντολὲς του. Ἔπειτα τοὺς εἶπε νὰ καθαρισθοῦν καὶ νὰ νηστεύσουν δυὸ ἡμέρες καὶ τὴν τρίτη νὰ εἶναι ἕτοιμοι γιὰ ν' ἀκούσουν τὶς ἐντολὲς τοῦ Θεοῦ.

Ἐκαμαν ἐκεῖνοι ὅπως τοὺς εἶπε καὶ τὴν τρίτη ἡμέρα ἐσυννέφιασε τὸ βουνὸ καὶ ἄστραψε κ' ἐβρόντισε κ' ἐσειέσθηκε ὀλόκληρο κ' ἀκούσθηκε ἦχος σάλπιγγας. Οἱ Ἰσραηλῖτες ἄρχισαν νὰ τρέμουν ἀπὸ τὸ φόβον καὶ ὁ Μωϋσῆς τοὺς ἠσύχασε καὶ τοὺς ὠδήγησε στοὺς πρόποδες.

— Περιμένετε ἐδῶ, τοὺς εἶπε, καὶ αὐτὸς ἀνέβηκε στὸ βουνὸ καὶ ἐπῆρε ἀπὸ τὸ Θεὸ τὶς δέκα ἐντολὲς γραμμένες σὲ δυὸ λίθινες πλάκες.

Οἱ ἐντολὲς ἔλεγον αὐτά:

- 1) Ἐγὼ εἶμαι ὁ Θεός σου, ποὺ σὰς ἐλευθέρωσα ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους. Ἐκτὸς ἀπὸ ἐμὲ δὲν ὑπάρχει ἄλλος.
- 2) Νὰ μὴ προσκυνᾶτε τὰ εἰδωλα.

3) Νὰ μὴ πιάνετε χωρὶς λόγο τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ.

4) Νὰ ἐργάζεσθε ἕξι ἡμέρες καὶ τὴν ἑβδομὴ νὰ ἀναπαύεσθε

5) Νὰ τιμᾶτε τοὺς γονεῖς σας.

6) Νὰ φυλάγετε τὴ ζωὴ τοῦ ἄλλου.

7) Νὰ φυλάγετε τὴν τιμὴ τοῦ ἄλλου.

8) Νὰ σέβεσθε τὴν περιουσίαν τοῦ ἄλλου.

9) Νὰ λέγετε πάντα τὴν ἀλήθειαν.

10) Νὰ μὴ ἐπιθυμῆτε ποτὲ ξένο πρᾶγμα.

6. Οἱ περιπλανήσεις τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ θάνατος τοῦ Μωϋσῆ.

Οἱ Ἰσραηλίτες συχνὰ ἐλησημονοῦσαν τὰ μεγάλα καλὰ ποὺ τοὺς ἔκαμε ὁ Θεὸς καὶ ἐπαράβαιναν τὸ θέλημα τοῦ. Μιὰ φορὰ μάλιστα ποὺ ἔλειπεν ὁ Μωϋσῆς ἐπάνω στὸ ὄρος Σινὰ, ὑποχρέωσαν τὸν Ἄαρὸν καὶ τοὺς ἔφτιασε γιὰ θεὸ ἓνα χρυσὸ μοσχάρι καὶ αὐτὸ ἐλάτρευαν. Τότε ὁ Μωϋσῆς ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ ἐπέταξε κατὰ γῆς τὶς πλάκες μὲ τὶς δέκα ἐντολὰς καὶ τὶς ἔσπασε. Τὸ μοσχάρι, ἐννοεῖται, τὸ ἔρριξε στὴ φωτιὰ καὶ οἱ Ἰσραηλίτες ἄρχισαν πάλιν νὰ λατρεύουν τὸν ἀληθινὸ Θεό. Τότε ὁ Μωϋσῆς ἀνέβηκε στὸ ὄρος Σινὰ καὶ ἐπῆρε ἄλλες πλάκες μὲ τὶς ἐντολὰς.

Γιὰ τὴ διαγωγή των αὐτῆ ὁ Θεὸς ἐτιμώρησε τοὺς Ἰσραηλίτες καὶ ἐπεριπλανήθησαν στὴν ἔρημο Φαράν 40 χρόνια. Δὲν τοὺς ἄφησεν ὁμοῦς ὁ Θεὸς νὰ χαθοῦν. Μάλιστα ὅταν τοὺς ἔλειψε τὸ νερό, ἔδωσε τὴ δύναμιν στὸ

Μωϋσῆ νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὴν πέτρα, ποὺ τὴν ἐκτύπησε μὲ τὴ ράβδο του.

Τέλος οἱ Ἰσραηλίτες ἐπλησίασαν στὴ Χαναάν. Ὁ Ἄαρὼν εἶχε πιά πεθάνει καὶ εἶχεν ἔλθει καὶ τὸ τέλος τοῦ Μωϋσῆ. Αὐτὸς ἐθύμισε στοὺς Ἰσραηλίτες τὶς εὐεργεσίες τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἐσυμβούλευσε νὰ μείνουν πιστοὶ στὸ θέλημά του. Ἐπειτα ὤρισε γιὰ διάδοχό του τὸν Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, εὐλόγησε γιὰ τελευταία φορὰ τοὺς ὁμοφύλους του καὶ ἀνέβηκε στὸ ὄρος Ναβαῦ, ἀπὸ ὅπου εἶδε τὴ Χαναάν καὶ ἐπέθανε. Οἱ Ἰσραηλίτες τὸν ἔθαψαν ἐκεῖ σὲ μιὰ κοιλάδα καὶ τὸν ἐκλαυσαν ἐπὶ τριάντα ἡμέρες.

12. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ. Ἡ κατάκτηση τῆς Χαναάν.

Ὅταν ἐπέθανεν ὁ Μωϋσῆς, ὁ νέος ἀρχηγὸς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ, τοὺς ὠδήγησε πρὸς τὴ Χαναάν. Πρῶτο ἐμπόδιο στὴν πορεία του αὐτὴ εὐρῆκαν τὸν Ἰορδάνη ποταμό. Ἀλλὰ τὸν ἐπέρασαν, ὅπως καὶ τὴν Ἐρυθρὰ θάλασσα· ἐχωρίσθησαν δηλαδὴ τὰ νερὰ καὶ ἔγινε στὴ μέση δρόμος.

Τὸ σπουδαιότερο ὅμως ἐμπόδιο γιὰ νὰ κατακτήσουν τὴ Χαναάν ἦτο ἡ πόλις Ἰεριχώ, ποὺ εἶχε δυνατὰ φρούρια. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἐκατανικήθη μετὰ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ ἐπρόσταξεν ὅλοι οἱ πολεμιστῆς νὰ κάμουν τὸ γῦρο τῶν φρουριῶν μιὰ φορὰ τὴν ἡμέρα ἐπὶ ἕξι ἡμέρες καὶ τὴν ἕβδομη ἐπρόσταξε νὰ κάμουν τὸ γῦρο αὐτὸν ἐπτά φορές. Ὅταν ἔκαναν

τὸν ἑβδομο γῦρο, οἱ ἱερεῖς ἐκτύπησαν τὶς σάλπιγγες καὶ ὁ λαὸς ἐφώνηξε δυνατά.

— Ἐμπρός, ἔμπρός! Ὁ Θεὸς μαζί μας.

Τότε, ὦ τοῦ θαύματος! Τὰ φρούρια τῆς Ἱεριχῶς ἔπεσαν μόνα τῶν καὶ οἱ Ἰσραηλῖτες ἐμπῆκαν στὴν πόλη.

Οἱ Χανααναῖοι ἐνώθησαν τότε ὅλοι μαζί καὶ ἀντιστάθηκαν στοὺς Ἰσραηλῖτες. Ἄλλ' ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ τοὺς ἐνίκησε παντοῦ καὶ ἐκυρίευσε τὴν Χαναὰν καὶ τὴν ἐμοίρασε στὶς διάφορες φυλὰς τῶν Ἰσραηλιτῶν. Μόνον ἡ φυλὴ τοῦ Λευὶ δὲν ἐπῆρε μερίδιο, γιατί ἀπὸ αὐτὴ ἐγίνοντο οἱ ἱερεῖς τῶν Ἰσραηλιτῶν. Οἱ Λευῖτες ἐπῆραν δωρεὰν κατοικίαις σὲ κάθε πόλη κ' ἔπαιρναν τὸ δέκατο ἀπὸ ὅλα τὰ προϊόντα τῶν ἄλλων φυλῶν.

13. Οἱ Κριτές.

Εἰσαγωγή.

Ὑστερα ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ οἱ Ἰσραηλῖτες ἔμειναν χωρὶς ἀρχηγούς. Ἀνακατεύθησαν τότε μὲ τοὺς Χανααναίους καὶ ἐλάτρευαν τοὺς θεοὺς ποὺ εἶχαν ἐκεῖνοι. Ἐχασαν γι' αὐτὸ τὴν προστασία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ ἐγίνοντο συχνὰ ὑπόδουλοι τῶν ἐχθρῶν τῶν. Τότε βέβαια συναισθάνοντο τὰ λάθη τῶν καὶ ἐμετανοοῦσαν καὶ ὁ πανάγαθος Θεὸς τοὺς ἐσυγχωροῦσε καὶ τοὺς ἔστειλε ἀρχηγούς ἔξυπνους καὶ δυνατούς, ποὺ τοὺς ἐλευθέρωναν ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς. Οἱ ἄνδρες αὐτοὶ εἶχαν ὅλη τὴν ἐξουσία στὰ χέρια τῶν, εἴτε

ειρήνη ἦτο εἴτε πόλεμος, καὶ ὠνομάζοντο *κριτές*.

Οἱ σπουδαιότεροι ἀπὸ τοὺς κριτῆς ἦσαν : Ὁ Γεδεών, ὁ Σαμφών, ὁ Ἡλί καὶ ὁ Σαμουήλ.

1. Ὁ Γεδεών.

Ὁ Γεδεών ἀναδείχθηκε ὅταν οἱ Ἰσραηλιτῆς ἐπολεμοῦντο ἀπὸ τοὺς Μαδιανῖτες. Αὐτοὶ ἔκαναν συχνὰ ἐπιθέσεις στὴ χώρα τῶν Ἰσραηλιτῶν κ' ἐκατέστρεφαν τὰ σπαρτά των καὶ ἄρπαζαν τὰ ζῶα των. Οἱ Ἰσραηλιτῆς ἐπαρεκάλεσαν τότε τὸ Θεὸ νὰ τοὺς σώσῃ καὶ ὁ Θεὸς τοὺς ἔστειλε τὸ Γεδεών. Αὐτὸς ἐπῆρε 300 ἄνδρες καὶ τοὺς ἐχώρισε τὴν νύκτα σὲ τρεῖς λόχους. Σὲ κάθε ἄνδρα ἔδωσε μιὰ σάλπιγγα καὶ μιὰ στάμνα ποὺ εἶχε μέσα μιὰ λαμπάδα ἀναμμένη. Τοὺς ἐπρόσταξε νὰ περικυκλώσουν ἔτσι τὸ στρατόπεδο τῶν ἐχθρῶν. Μόλις ἀκούσουν ἔπειτα τὸ σάλπισμα, νὰ σπάσουν τὶς στάμνες, νὰ σηκώσουν τὶς λαμπάδες καὶ φωνάζοντας δυνατὰ νὰ ἐπιτεθοῦν στοὺς ἐχθρούς.

Κ' ἔτσι ἔγινε. Τότε οἱ Μαδιανῖτες ἐτρόμαξαν κ' ἔφυγαν καὶ οἱ Ἰσραηλιτῆς τοὺς ἐκαταδίωξαν καὶ τοὺς ἐκατάστρεψαν.

2. Ὁ Σαμφών.

Ἐπέρασε καιρὸς. Οἱ Ἰσραηλιτῆς ἐλησμόνησαν πάλι τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ ὑποτάχθηκαν σ' ἄλλους ἐχθρούς, τοὺς Φιλισταίους. Ἄλλ' ὅταν ἐμετανόησαν, ὁ Θεὸς τοὺς

ἔστειλε τὸν κριτὴ Σαμφὼν καὶ τοὺς ἔλευθέρωσε.

Ὁ Σαμφὼν ἦτο ὁ πῖδ δυνατὸς ἀπ' ὅλους τοὺς κρι-
τές. Τόσο δυνατὸς ποὺ εἶχε σχίσει στὰ δύο καὶ ἓνα
λεοντάρι ἀκόμη. Γι' αὐτὸ ἦτο ὁ φόβος καὶ τρόμος τῶν
Φιλισταίων.

Λέγουν ὅτι ὁ Σαμφὼν εἶχε τὴ δύναμή του στὰ μα-
κριὰ μαλλιά του. Αὐτὸ ὅμως τὸ ἀνακάλυψε μιὰ Φιλι-
σταία γυναῖκα, ἡ Δαλιδά, ποὺ ἦτο στὴν ὑψηροσία του
καὶ τὸν ἐπρόδωσε στοὺς Φιλισταίους, ἀφοῦ πρῶτα τοῦ
ἔκοψε τὰ μαλλιά. Οἱ Φιλισταῖοι τὸν ἔπιασαν, τὸν ἐτύ-
φλωσαν, τὸν ἔδεσαν μὲ ἀλυσίδες καὶ τὸν ἔβαλαν στὴν
φυλακὴ, ὅπου τὸν ὑποχρέωσαν νὰ γυρίζῃ τις πέτρες τοῦ
μύλου γιὰ ν' ἀλέθῃ σιτάρι. Ἐννοεῖται ὅτι μὲ τὸν καιρὸ
ὁ Σαμφὼν ἐξαναβροῆκε τὴν δύναμή του, γιατί τὰ μαλλιά
του ἐμεγάλωσαν πάλι.

Μία ἡμέρα οἱ Φιλισταῖοι ἐγιώρταζαν μιὰ μεγάλη
γιορτὴ καὶ ἦσαν μαζευμένοι ὡς τρεῖς χιλιάδες σ' ἓνα
ναό. Ἐκεῖ ἔφεραν καὶ τὸ Σαμφὼν καὶ τὸν ἔβαλαν ἀνά-
μεσα στὶς δυὸ κολῶνες τοῦ ναοῦ καὶ ἄρχισαν νὰ τὸν πε-
ριγελοῦν. Ὁ Σαμφὼν ἐπροσευχήθη τότε στὸ Θεὸ καὶ
ἀγκάλιασε τις δυὸ κολῶνες καὶ τις ἔσεισε καὶ εἶπε:

«Ἀποθανέτω ἡ ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων».
Ἀμέσως ἔπεσεν ὁ ναός καὶ ὅλοι ὅσοι ἦσαν μέσα ἐσκο-
τώθηκαν.

3. Ὁ Ἥλι.

Ὁ Ἥλι ἦτο ἀρχιερέας καὶ κριτής. Εἶχε δυὸ γιούς
ποὺ ἦσαν ἀσεβεῖς. Τοὺς ἐσυμβούλευε νὰ μετανοήσουν
καὶ νὰ διορθωθοῦν. Καὶ ἐνῶ ἐκεῖνοι δὲν ἐμετανοοῦσαν,

αὐτὸς ἀπὸ ὑπερβολικῆ ἐπεικεία δὲν ἀποφάσιζε νὰ τοὺς τιμωρήσῃ. Γι' αὐτὸ ἔχασε καὶ ὁ Θεὸς τὴν ὑπομονή του καὶ ἐτιμώρησε γιουὺς καὶ πατέρα. Οἱ δύο ἀσεβεῖς γιοὶ ἐσκοτώθησαν στὸν πόλεμο ἐναντίον τῶν Φιλισταίων καὶ ὁ Ἡλὶ, μόλις τὸ ἔμαθεν, ἔπεσεν ἀπὸ τὸν θρόνον του κα' ἔμεινε νεκρός. Οἱ Ἰσραηλιῖτες ὑποδουλώθηκαν τότε στοὺς ἐχθρούς.

4. Ὁ Σαμουὴλ.

Τὸν Ἡλὶ ἐδιαδέχθηκε ὁ Σαμουὴλ. Αὐτὸν τὸν εἶχαν παραδώσει οἱ γονεῖς του ἀπὸ μικρὸ παιδί στὸν Ἡλὶ καὶ ὑπηρετοῦσε στὸ ναό. Εὐθύς ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ἐδιακρίθηκε γιὰ τὴν θεοσέβειά του καὶ ἔγινε κριτής. Αὐτὸς ἐλευθέρωσε τοὺς Ἰσραηλιῖτες ἀπὸ τοὺς Φιλισταίους καὶ τοὺς ἔφερε στὸ δρόμο τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ.

Ὁ Σαμουὴλ ὅταν ἐγέρασεν, ἔβαλε κριτὲς τοὺς δυὸ γιουὺς του. Ἀλλ' αὐτοὶ δὲν ἐκυβερνοῦσαν δίκαια καὶ γι' αὐτὸ οἱ Ἰσραηλιῖτες ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν γέροντα Σαμουὴλ νὰ τοὺς ὀρίσῃ βασιλιά, ὅπως εἶχαν καὶ οἱ γειτονικοὶ λαοί. Ὁ Σαμουὴλ στὴν ἀρχὴ δὲν ἠθέλησε νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν ἀπαίτηση τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ὁ λαὸς ἐπέμενε καὶ ἀναγκάσθηκε στὸ τέλος νὰ ὑποχωρήσῃ. Ὄρισε γιὰ βασιλιά τῶν Ἰσραηλιτῶν τὸν Σαοὺλ.

14. Ἡ καλὴ νύφη Ροὺθ.

Κατὰ τὰ πρῶτα χρόνια τῆς ἐποχῆς τῶν κριτῶν ἔπεσε πεῖνα. Γι' αὐτὸ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς κατοίκους ἔφευγαν

καὶ ἐπήγαιναν σὲ ἄλλες γῶρες, ὅπου τὰ χωράφια εἶχαν δώσει ἀρκετὸν καρπὸ.

Μεταξὺ αὐτῶν ποὺ ἔφυγαν ἦτο κ' ἓνας Ἐλιμέλεχ ἀπὸ τὴν πόλη Βηθλεέμ. Αὐτὸς ἐπῆρε τὴ γυναῖκα του τὴ Νωεμὶν, καὶ τοὺς δυὸ γιούς του καὶ ἐπῆγε στὴ χώρα Μωάβ, πέρα ἀπὸ τὴ Νεκρὰ θάλασσα. Ἐκεῖ ἐργάζοντο κ' ἔζοῦσαν καλά.

Μὲ τὸν καιρὸ οἱ γιοὶ τοῦ Ἐλιμέλεχ ἐπανδρεύθησαν κ' ἐπῆραν γυναῖκες Μωαβίτισσες. Ὁ ἓνας τὴν Ὁρφα καὶ ὁ ἄλλος τὴ Ρούθ. Ἀλλὰ δὲν ἐπέρασε πολὺς καιρὸς ποὺ ὁ Ἐλιμέλεχ ἐπέθανε καὶ ἐπέθανεν ὁ ἓνας κατόπιν τοῦ ἄλλου καὶ οἱ δυὸ γιοὶ του. Ἔτσι ἡ Νωεμὶν μὲ τίς νύφες τῆς ἔμειναν ἔρημες στὸν κόσμον.

Ἡ Νωεμὶν ἐπιθυμοῦσε τὴν ὠραία τῆς πατρίδα. Καὶ σὰν ἔμαθε πὺς ἐπέρασε πιά ἐκεῖ ἡ δυστυχία καὶ πὺς ὁ καλὸς θεὸς ἔδωσε στὴ Βηθλεέμ καρποὺς πολλοὺς, ἐσηκώθηκε νὰ πάη στὸν τόπον τῆς.

Μαζί τῆς ἐπήγαιναν καὶ οἱ δυὸ νύφες τῆς. Δὲν εἶχαν προχωρήσει πολὺ καὶ σὰν ἐκάθισαν νὰ ξεκουραστοῦν κ' ἔρριξαν μιὰ ματιὰ πρὸς τὴ Μωάβ, ἡ Νωεμὶν ἐσυλλογίσθηκε πὺς δὲν ἦτο σωστὸ νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν πατρίδα των οἱ νύφες τῆς. Μὲ δάκρυα λοιπὸν στὰ μάτια εἶπε καὶ στὶς δυὸ.

— Καλά μου παιδιά! Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν ἀγάπη καὶ τὸν σεβασμὸ ποὺ δείχνετε στὴν πεθερά σας. Ἀλλὰ θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μὴν ἔλθετε μαζί μου. Γυρίτε στὰ σπίτια τῶν γονέων σας καὶ ὁ Θεὸς ᾶς φανῆ καλὸς σὲ σᾶς, τόσο καλὸς, ὅσο καλὲς ἐφανήκατε καὶ σεῖς σὲ μένα καὶ σ' αὐτοὺς ποὺ ἐχάσαμε.

Τὶς ἐφίλησε ἔπειτα τρυφερὰ κ' ἔκλαυσαν καὶ οἱ τρεῖς μὲ τὴ σκέψη τοῦ χωρισμοῦ. Ἡ Ὁρφα πράγματι ἐγύρισε

στο σπίτι τοῦ πατέρα της. Ἡ Ρουθ ὁμως ἐμετανόησε καὶ δὲν ἠθέλησε μὲ κανένα τρόπο ν' ἀφήσῃ τὴν πεθερά της νὰ φύγῃ μόνη της γιὰ τὴ Βεθλεέμ.

— Ὅπου κ' ἂν πᾶς, θὰ πάω καὶ ἐγώ! τῆς εἶπε. Ὅπου καὶ ἂν μείνῃς, θὰ μείνω. Ὁ λαός σου θὰ εἶναι λαός μου καὶ ὁ θεός σου θεός μου. Ὅπου πεθάνῃς, ἐκεῖ θὰ ταφῶ κ' ἐγώ. Μόνον ὁ θάνατος θὰ μᾶς χωρίσῃ.

Ἡ Νωεμὶν στὰ λόγια αὐτὰ δὲν ἠμπόρεσε ν' ἀπαντήσῃ τίποτε. Ἄφησε τὴ Ρουθ νὰ ἔλθῃ μαζί της στὴν Βηθλεέμ. Ἦτο ἡ ἐποχὴ ποὺ ἐθέριζαν ἐκεῖ καὶ ἡ πτωχὴ Ρουθ ἐπήγαινε στοὺς ἀγρούς κ' ἐμάζευε στάχυα. Ἐπαιρνε ἀπ' αὐτὰ λίγο σιτάρι, τὸ ἔκανε ἀλεύρι, ἔφτιανε ψωμί κ' ἔτρωγε μὲ τὴν πεθερά της.

Μιὰ ἡμέρα ἐμάζευε στάχυα σ' ἓναν ἀγρὸ τοῦ Βοός, ποὺ ἦτο ὁ πιὸ πλούσιος τοῦ τόπου. Ἐκεῖνος σὰν εἶδε

τὴ Ροὺθ μὲ τὴ Μωαβίτικη φορεσιά, ἔγινε περίεργος. Ἐρώτησε κ' ἔμαθε πὼς ἦτο ἡ καλὴ νύφη ποὺ ἀκολούθησε τὴν πεθερὰ της κ' ἐπρόσταξε τοὺς ὑπηρετές του νὰ τὴν ἀφήνουν ἐλεύθερη νὰ μαζεύη στοὺς ἀγρούς του στάχυα καὶ νὰ τῆς φέρωνται μὲ καλωσύνη.

Σὲ λίγον καιρὸ ὁ Βοὸζ ἐκτιμώντας τὴν καλὴ γυναῖκα τὴν ἐπανδρεύθηκε. Ὅταν μάλιστα τοῦ εἶπαν πὼς ἀποφασίζει νὰ πάρῃ μιὰ πάμπτωχη νέα, ἀποκρίθηκε:

— Ἡ καλωσύνη καὶ ἡ ἀφοσίωση τῆς Ροὺθ εἶναι γιὰ μένα ὁ μεγαλύτερος θησαυρός.

Καὶ πράγματι μεγάλος θησαυρὸς ὑπῆρξεν ἡ Ροὺθ. Ὁ Δαβὶδ, ὁ δοξασμένος βασιλεὺς τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἦτο ἀπόγονός της. Καὶ ἀπὸ τὴ γενεὰ πάλι τοῦ Δαβὶδ ἦτο ἡ Παρθένα Μαρία, ἡ μητέρα τοῦ Χριστοῦ μας.

15. Οἱ βασιλεῖς.

1. Ὁ Σαοὺλ. Μονομαχία Δαβὶδ καὶ Γολιάθ.

Ὅπως εἶδαμε, οἱ Ἰσραηλιτεὶς ἐζήτησαν ἀπὸ τὸν κριτὴ Σαμουὴλ βασιλιὰ κ' ἐκεῖνος ἔκαμε βασιλιὰ τὸ Σαοὺλ, ἕναν ἄνδρα ὠραῖον καὶ γενναῖον.

Ὁ Σαοὺλ ἦτο στὴν ἀρχὴ θεοσεβὴς καὶ δίκαιος κ' ἐκυβερνοῦσε καλά. Ἀργότερα ὅμως ἄρχισε νὰ παρακούη τὶς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ ἐτιμωρήθηκε. Ἐπεσε σὲ μεγάλη μελαγχολία καὶ γιὰ νὰ διασκεδάσῃ τὴ μελαγχολία του, ἐπῆρε στὸ παλάτι ἕνα νέο βοσκὸ ἀπὸ τὴ Βηθλεὲμ ποὺ ἐτραγουδοῦσε ὠραῖα καὶ ἔπαιζε κιθάρα. Ὁ

Δ. Παπαϊωάννου: Θρησκευτικὰ μαθήματα Γ' Δημοτικοῦ

βοσκός αὐτὸς ὠνομάζετο Δαβὶδ καὶ ὅσες φορὲς ἔβλεπε τὸ βασιλιά μελαγχολικό, ἄρχιζε τὸ γλυκὸ τραγούδι καὶ τὴν κιθάρα καὶ τὸν ἐδιασκέδαζε.

Ὁ Δαβὶδ ἀργότερα, ὅταν πιά ὁ βασιλιάς ἔπαυσε νὰ ἔχη μελαγχολία, ἔφυγεν ἀπὸ τὸ παλάτι τοῦ Σαοὺλ καὶ ἐγύρισε στὴν πατρίδα του, ὅπου ἔγινε πάλι βοσκός.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη οἱ Φιλιισταῖοι εἶχαν μπῆ στὴ Χαναὰν καὶ τὴν ἐκατάστρεφαν. Οἱ Ἰσραηλιῖτες ἐμάζευσαν στρατὸ νὰ πολεμήσουν τοὺς ἐχθρούς. Ἀλλὰ δὲν ἐτολμοῦσαν νὰ τοὺς ἐπιτεθοῦν, γιατί ἐφοβοῦντο τὸ Γολιάθ, ἓνα γίγαντα Φιλισταῖο, πὺ τοὺς ἐπροκαλοῦσε καὶ ἐξητοῦσε νὰ μονομαχήσῃ μὲ τὸν ἀνδρειότερον Ἰσραηλίτη.

Στὸ στρατὸ τῶν Ἰσραηλιτῶν ὑπηρετοῦσαν τότε τρεῖς ἀδελφοὶ τοῦ Δαβίδ. Μιὰ ἡμέρα ὁ πατέρας των, θέλοντας νὰ μάθῃ τί γίνονται οἱ γιοὶ του, ἔστειλε τὸ Δαβίδ νὰ τοὺς ἰδῇ καὶ νὰ τοὺς φέρῃ καὶ τροφές. Ὁ Δαβίδ ἔκαμεν ὅτι τοῦ εἶπεν ὁ πατέρας του. Καὶ ἀκριβῶς τὴν ὥρα πὺ ἐφθασε στὸ στρατόπεδο τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἄκουσε τὸν κήρυκα νὰ διαλαλῇ πῶς «ὅποιος νικήσῃ τὸν ἐχθρὸ Γολιάθ, θὰ σώσῃ τὴν πατρίδα του καὶ θὰ δοξασθῆ» καὶ ἀποφάσισε νὰ μονομαχήσῃ μαζί του.

Ὁ Δαβίδ ἦτο νάνος μπροστὰ στὸ Γολιάθ καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ σηκώσῃ καὶ τὰ ὄπλα πὺ τοῦ ἔδωσεν ὁ ἴδιος ὁ βασιλιάς. Εἶχε γιὰ ὄπλα μόνο μιὰ σφενδόνη καὶ μιὰ ράβδο καὶ ἔλπιζε στὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὰ ὄπλα λοιπὸν αὐτὰ ἐπῆγεν ἐναντίον τοῦ τρομεροῦ ἐχθροῦ. Ἐκεῖνος ἐγέλασε, μόλις τὸν ἀντίκρυσε, καὶ τοῦ εἶπε:

— Μήπως εἶμαι σκύλος πὺ ἐρχεσαι ἐναντίον μου κρατώντας ἓνα ραβδί; Ἔλα καὶ θὰ ρίξω τὸ σῶμα σου στὰ ὄρνια καὶ στὰ ἄγρια θηρία!

Ὁ Δαβὶδ τοῦ ἀποκρίθηκε.

— Ἔρχομαι ἐναντίον σου μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ!
Καὶ βάζοντας μὴ πέτρα στὴ σφενδόνη προχωρεῖ ἄφοβα
καὶ τὴ ρίχνει ἐναντίον τοῦ Γολιάθ. Ἡ πέτρα εὗρηκε
τὸ γίγαντα στὸ μέτωπο καὶ τὸν ἐξάπλωσε νεκρόν. Οἱ
Φιλιισταῖοι στὸ ἀνέλπιστο αὐτὸ θέαμα ἔφυγαν κατατρο-
μαγμένοι καὶ οἱ Ἰσραηλῖτες τοὺς ἐκυνήγησαν καὶ τοὺς
ἔκαμαν μεγάλη καταστροφή.

2. Ὁ Δαβὶδ βασιλιάς.

Ἄνθρωπος φρόνιμος καὶ γενναῖος ὁ Δαβὶδ ἔγινε
μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Σαοὺλ βασιλιάς. Ὡς βασιλιάς ἐκυ-
ρίευσε τὴν ἀκρόπολη τῆς Ἱερουσαλὴλ Σιών, πού τὴν
εἶχαν ἐχθροί, ὠχύρωσε καλὰ ὅλη τὴν πόλη καὶ τὴν ἔ-
καμε πρωτεύουσα τοῦ κράτους του. Ἐκτίσεν ἐκεῖ με-
γαλόπρεπο παλάτι καὶ ἠθέλε νὰ κτίσῃ καὶ ναό, ἀλλ' ὁ
Θεὸς ἔστειλεν ἕναν προφήτη καὶ τοῦ εἶπε πὼς τὸ ἔργο
αὐτὸ νὰ τὸ ἀφήσῃ γιὰ τὸ γιό του. Ὁ Δαβὶδ ὑπάκουσε
στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν ἔκτισε τὸ ναό. Ἐκαμεν
ὅμως ἕνα χορὸ ἀπὸ 400 ψάλτες καὶ μουσικούς, γιὰ νὰ
ὑμνοῦν τὸ Θεὸ ὄχι μόνο μὲ φωνές, ἀλλὰ καὶ μὲ ὄργανα
κ' ἔκαμε καὶ πολλοὺς ψαλμούς.

Ἐνίκησεν ἔπειτα μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ ὅλους
τοὺς ἐχθροὺς κ' ἐμεγάλωσε τὸ κράτος του. Ἀλλὰ δὲν
ἔμεινε ὡς τὸ τέλος καλὸς ὅπως ἦτο. Ἐκαμε κάποιο ἀμάρ-
τημα καὶ ὁ Θεὸς τὸν ἐμάλωσε μ' ἕναν προφήτη. Τότε ὁ
Δαβὶδ ἐμετανόησε κ' ἐζήτησε συγχώρηση ἀπὸ τὸ Θεό.
Τὰ λόγια πού εἶπε στὸ Θεὸ τὰ ἔχει ὁ ψαλμὸς του ἀριθ-
μὸς 50.

Τὸ ἀμάρτημα ποὺ ἔκαμεν ὁ Δαβὶδ ἦτο πολὺ βαρὺ καὶ ἦτο γι' αὐτὸ ἄξιος θανάτου. Ὁ Θεὸς ὁμως, ἐπειδὴ ἔμετανόησε μὲ τὴν καρδιά του, δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν τιμωρήσῃ μὲ θάνατο. Ἀλλὰ καὶ δὲν τὸν ἄφησεν ἀτιμώρητον.

Ἐνας ἀπὸ τοὺς γιούς του, ὁ Ἀβεσσαλώμ, ἐπαναστάτησεν ἐναντίον του καὶ ἀνακηρύχθηκε βασιλιάς.

Ὁ Δαβὶδ ἐπειδὴ δὲν ἦτο ἕτοιμος ν' ἀντισταθῆ, ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Ἱερουσαλήμ κ' ἐπῆγε στὴν Περαιά. Ἐκεῖ ἐμάζευσε στρατὸ καὶ τὸν ἔστειλε νὰ πνίξῃ τὴν ἐπανάστασι τοῦ γιοῦ του. Ἐπαράγγειλεν ὁμως στὸ στρατηγὸ νὰ μὴ σκοτώσῃ τὸ γιό του. Ἐγίνε μάχη καὶ ὁ Ἀβεσσαλώμ ἐνίκηθηκε καὶ ἔφευγε καβάλλα σ' ἕναν ἡμίονο. Τρέχοντας μέσα σ' ἕνα δάσος ἐμπλέχθησαν τὰ μαλλιά τοῦ κεφαλιοῦ του στοὺς κλάδους ἐνὸς δένδρου κ' ἔμεινε ἐκεῖ κρεμασμένος. Ὁ στρατηγὸς τοῦ Δαβὶδ ἐλησμόνησε τὴν προσταγὴ τοῦ βασιλιά του κ' ἐσκότωσε τὸν Ἀβεσσαλώμ, ἐκεῖ ποὺ τὸν εὗρε κρεμασμένον.

Ὁ Δαβὶδ, ὅταν ἔμαθε τὸ θάνατο τοῦ γιοῦ του, ἐλυπήθηκε κατάκαρδα κ' ἔκλαιε κ' ἔλεγε: «Ἀβεσσαλώμ! παιδί μου Ἀβεσσαλώμ! Καλύτερα νὰ ἐπέθαινα ἐγὼ παρὰ σὺ, παιδί μου!»

3. Ὁ Σολομών.

Ὁ Δαβὶδ λίγο προτοῦ νὰ πεθάνῃ ἀνακήρυσσε βασιλιά τὸ δεῦτερο γιό του Σολομῶντα καὶ τὸν ἐσυμβούλευσε νὰ ἐκτελῇ πιστὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Σολομών ὑπάκουσε στή συμβουλή τοῦ πατέρα του καὶ ἀναδείχθηκε μεγάλος βασιλιάς καὶ ὀνομάσθηκε καὶ σοφός, γιατί εἶχε πάρει ἀπὸ τὸ Θεὸ τὸ χάρισμα τῆς σοφίας. Ὅταν ἔγινε βασιλιάς κ' ἐπῆγε νὰ προσφέρει θυσιά στὸ Θεό, ἐπαρουσιάσθηκε στὸν ὕπνο τοῦ ὁ Κύριος καὶ τοῦ εἶπε: «Ζήτησε τί θέλεις νὰ σοῦ δώσω σοφία, πλούτη ἢ νὰ ζήσης πολλὰ χρόνια». Καὶ ὁ Σολομών ἐζήτησε σοφία. Ὁ Θεὸς εὐχαριστήθηκε ἀπὸ τὴν ἀπόκριση αὐτῆ καὶ τοῦ τὰ ἔδωσεν ὅλα· καὶ σοφία καὶ πλούτη καὶ πολύχρονη ζωή.

Τῆ σοφία του τὴν ἔδειξε στὴν ἀρχὴ μὲ τὸ ἐξῆς περιστατικό: Δυὸ γυναῖκες πού ἐκατοικοῦσαν στὸ ἴδιο σπίτι ἐγέννησαν ἀγόρια. Τῆ νύκτα ἡ μία ἐπλάκωσε τὸ παιδί της καὶ τὸ ἐσκοτώσε. Μόλις τὸ ἐκατάλαβε κ' ἐνῶ ἡ ἄλλη ἐκοιμᾶτο, τὸ ἐπῆρε, τὸ ἔβαλε στὴ θέση πού ἦτο τὸ ἀγόρι ἐκείνης καὶ αὐτὴ ἐπῆρε τὸ ζωντανὸ ἀγόρι. Τὸ πρῶτ' ἐφιλονικοῦσαν γιὰ τὸ ζωντανὸ παιδί λέγοντας ἡ κάθε μιὰ πὼς εἶναι δικό της. Κ' ἐπειδὴ δὲν ἤμποροῦσαν νὰ συμφωνήσουν, ἐπῆγαν στὸ βασιλιά νὰ τίς κρίνῃ. Ὁ Σολομών, γιὰ νὰ βρῆ τὴν ἀλήθεια, ἐπρόσταξε νὰ κόψουν τὸ παιδί στὰ δυὸ καὶ νὰ πάρῃ ἡ κάθε γυναῖκα τὸ μισό. Ἡ ψεύτικη μητέρα ἐδέχθηκε τὴν ἀπόφαση τοῦ βασιλιά. Ἡ ἀληθινὴ ὁμως ἔφριξε στὸ ἄκουσμα πὼς θὰ θανατωθῆ τὸ παιδί της κ' ἐπαρακάλεσε τὸ βασιλιά νὰ τὸ δώσῃ ζωντανὸ στὴν ψεύτικη μητέρα. Τότε ὁ Σολομών εἶπε: «Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀληθινὴ μητέρα· σ' αὐτὴν ἀνήκει τὸ παιδί, μὴν τὸ σκοτώσετε.

Ἀλλὰ πιδὸ πολὺ ἐφανερώθηκε ἡ μεγάλη σοφία τοῦ Σολομώντα μὲ τὰ βιβλία πού ἔγραψε καὶ μὲ τὰ ποιήματα πού ἔκαμε. Πολλὰ ἀπὸ αὐτὰ σώζονται καὶ ὡς τὰ σήμερα καὶ θαυμάζονται.

Ὁ Σολομῶν ἐβασίλευσε 40 ὀλόκληρα χρόνια κ' ἐκυβέρνησε καλὰ τὸ κράτος, χωρὶς νὰ κάμη κανέναν πόλεμο. Καὶ τοῦτο τὸ κατώρθωσε, γιατί εἶχε καλὰ ὀργανωμένο τὸ στρατό του καὶ δέν ἐτολμοῦσε κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς νὰ πειράξῃ τὸ κράτος του.

Ἔτσι λοιπὸν εἶχε τὴν εὐκαιρία νὰ κάμη ἔργα εἰρηνικά. Ὁδήγησε τὸ λαό του νὰ καλλιεργῇ καλὰ τὴ γῆ καὶ νὰ περιποιεῖται τὰ δένδρα. Οἰκοδόμησε παλάτια θαυμασιὰ κ' ἔκτισεν ὀλόκληρες πόλεις. Ἀλλὰ τὸ θαυμασιότερο ἀπὸ τὰ ἔργα του ἦτο ὁ περίφημος ναὸς τῆς Ἱερουσαλήμ. Ἦτο μεγαλόπρεπος καὶ στολισμένος μὲ πολύτιμα ξύλα κέδρινα καὶ χρυσάφι καὶ μὲ πολλὰ ἀγάλματα.

Πολλοὶ ἐπήγαιναν ἀπὸ ἄλλα κράτη στὴν Ἱερουσαλήμ γιὰ νὰ θαυμάσουν τὰ ἔργα καὶ τὴ σοφία τοῦ Σολομῶντα κ' ἔφερναν στὸ βασιλιά δῶρα πλουσιώτατα.

4. Ροβοάμ καὶ Ἱεροβοάμ. Ἡ διάλυση τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ κράτους.

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ Σολομῶντα ἔγινε βασιλιάς ὁ γιὸς του Ροβοάμ. Αὐτὸς ἐφέρετο σκληρὰ στοὺς ὑπηκόους του καὶ τοὺς ἐβάρυνε μὲ μεγάλους φόρους. Γι' αὐτὸ ὁ περισσότερος λαὸς ἐπαναστάτησε. Ἀπὸ τὶς δώδεκα φυλὲς τοῦ Ἰσραὴλ μόνον οἱ δύο ἔμειναν πιστεῖς στὸ Ροβοάμ, ἡ φυλὴ τοῦ Ἰούδα καὶ ἡ φυλὴ τοῦ Βενιαμίν. Αὐτὲς οἱ δύο φυλὲς ἀποτέλεσαν τὸ βασίλειο τοῦ Ἰούδα μὲ βασιλιά τὸ Ροβοάμ καὶ πρωτεύουσα τὴν Ἱερουσαλήμ. Οἱ ἄλλες δέκα φυλὲς πὺ ἐπαναστάτησαν, ἀποτέλεσαν τὸ βασίλειο τοῦ Ἰσραὴλ μὲ βασιλιά τὸν

ἄλλοτε δοῦλο τοῦ Σολομῶντα Ἱεροβοὰμ καὶ πρωτεύουσα τὴ Σαμάρεια.

Τὰ δύο νέα βασίλεια τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἔγιναν σιγὰ σιγὰ ἀσεβῆ καὶ εἰδωλολατρικά. Ἔτσι ἔχασαν τὴν προστασία τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ ἐδιαλύθησαν. Τὸ βασίλειο τοῦ Ἰσραὴλ ὑποτάχθηκε στοὺς Ἀσσυρίους καὶ τὸ βασίλειο τοῦ Ἰούδα στοὺς Βαβυλωνίους. Οἱ Βαβυλώνιοι ἐκυρίευσαν τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐκατάστρεψαν τὸν ναὸ τοῦ Σολομῶντα καὶ ἔφεραν αἰχμάλωτο στὴ Βαβυλῶνα τὸ βασιλιά καὶ τὸ λαό του. Οἱ Ἰσραηλίτες ὑπόφεραν ἐκεῖ τὰ πάνδεινα ἐπὶ 70 ὀλόκληρα χρόνια. Καὶ ὅταν ὁ βασιλιάς τῶν Περσῶν Κῦρος ἐκυρίευσεν τὴ Βαβυλῶνα, τοὺς ἄφησεν ἐλευθέρους νὰ γυρῶσιν εἰς τὴν πατρίδα των.

16. Οἱ Προφῆτες.

Εἰσαγωγή.

Τὴν ἐποχὴ πού ἄρχισε νὰ ξεπέφτῃ τὸ Ἰσραηλιτικὸ κράτος, ὁ θεὸς πάλι ἐφρόντισεν γιὰ τὴ σωτηρία του. Ἐστειλε στοὺς Ἰσραηλίτες μερικοὺς ἀνδρες πού ἐφάνερωσαν σ' αὐτοὺς τὸ θέλημά του καὶ ἐπρόλεξαν τὰ μέλλοντα νὰ συμβοῦν. Τὴν δύναμη αὐτὴ νὰ προλέγουν τὰ μέλλοντα τὴν ἐπαιρναν βέβαια ἀπὸ τὸ ἅγιο πνεῦμα, πού τοὺς ἔστειλεν ὁ θεός. Καὶ ἀκριβῶς γιὰ τὸ ἐπρόλεξαν τὰ μέλλοντα ὠνομάσθησαν *Προφῆτες*.

Τέτοιοι προφῆτες ἦσαν ὁ Ἡλίας, ὁ Ἡσαίας, ὁ Ἱερεμίας, ὁ Δανιήλ, ὁ Ἰωνᾶς καὶ ἄλλοι.

1. Ὁ Ἡλίας.

Ὅταν τὸ Ἰσραηλιτικὸν κράτος ἐδαιρέθηκε σὲ δύο βασιλεία καὶ οἱ ἄνθρωποι ἄρχισαν νὰ λησμονοῦν τὸν ἀληθινὸ Θεὸ, ὁ Κύριος ἠθέλησε νὰ σώσῃ τὸ λαὸ του καὶ ἔστειλε σ' αὐτὸν τὸν προφήτη Ἡλία. Αὐτὸς ἐξοῦσε στὰ βουνὰ καὶ στὶς ἐρημιές. Ἀλλὰ συχνὰ κατέβαινε γιὰ νὰ συμβουλευθῇ τοὺς βασιλεῖς καὶ τὸ λαὸ.

Ὅταν ἦτο βασιλιὰς τῶν Ἰσραηλιτῶν ὁ ἀσεβὴς Ἀχαάβ, ὁ Ἡλίας ἐπαρουσιάσθηκε καὶ τοῦ ἐπροεῖπε δι' ἃν δὲν μετανόησῃ, θὰ στείλῃ ὁ Θεὸς ξηρασίαν γιὰ τρία χρόνια. Καὶ ἔτσι ἔγινε, γιὰτὶ ὁ Ἀχαάβ ὄχι μόνον δὲν ἐμετανόησε, ἀλλὰ καὶ ἐκαταδίωξε τὸν Ἡλία.

Ὁ Ἡλίας ἐπῆγε τότε πέρα ἀπὸ τὸν Ἰορδάνη ποταμὸ, σὲ μιὰ ἐρημιᾷ, ὅπου ὁ Θεὸς τοῦ ἔστειλε τροφὴν μὲ τοὺς κόρακες. Ἐπειτα ἐπῆγε σ' ἓνα χωριό, ὅπου τὸν ἐφιλοξένησε μιὰ πτωχὴ γῆρα. Αὐτὴ μόνον λίγο λάδι καὶ ἀλεύρι εἶχε γιὰ τὸν ἑαυτὴ καὶ γιὰ τὸ παιδί της. Ὁ Ἡλίας εὐχαριστήθηκε γιὰ τὴν φιλοξενίαν καὶ εὐλόγησε τὰ ὑπάρχοντά της καὶ δὲν ἐσώνετο ποτὲ τὸ ἀλεύρι καὶ τὸ λάδι της. Στὸ μεταξὺ ἐπέθανε καὶ ὁ γιὸς τῆς γῆρας καὶ ὁ προφήτης ἔκανε καὶ δεῦτερον θαῦμα, τὸν ἀνάστησε.

Ἀργότερα ὁ Ἡλίας ἐπαρουσιάσθηκε γιὰ δευτέρην φορὰ στὸν ἀσεβῆ βασιλιὰ καὶ ἔκαμε προστά του καὶ ἄλλα θαύματα. Ἀλλ' ἐκεῖνος πάλι τὸν ἐκαταδίωξε. Τότε ὁ προφήτης ἔφυγε καὶ ἐπῆγε στὸ ὄρος Χωρήβ. Ἐμείνεν ἐκεῖ καὶ ἐστενοχωρεῖτο γιὰ τὶς ἁμαρτίαι τοῦ λαοῦ.

Ἄλλ' ἐφανερώθηκεν ὁ Θεὸς ὡς λεπτὸς ἀέρας καὶ τοῦ ἔδωσε θάρρος.

Ὁ Ἡλίας ἐπαρουσιάσθηκε μὲ πολλὴν καιρὸ γιὰ τελευταία φορὰ στὸν ἴδιο βασιλιὰ καὶ τὸν ἐσυμβούλευσε καὶ τὸν ἔκαμε νὰ μετανοήσῃ. Ἐφυγεν ἔπειτα σὲ μιὰ ἐρημιὰ πέρα ἀπὸ τὸν Ἰορδάνη ποταμὸ κ' ἐκεῖ ἀναλήφθηκε στοὺς οὐρανοὺς ἐπάνω σὲ πύρινη ἄμαξα.

Ἡ ἐκκλησία μας γιορτάζει τὸν προφήτη Ἡλία στὶς 20 Ἰουλίου καὶ πολλοὶ ναοὶ εἶναι κτισμένοι στὸ ὄνομά του ἐπάνω σὲ κορυφὲς βουνῶν καὶ λόφων.

2. Ὁ Ἡσαΐας.

Ὁ Ἡσαΐας εἶναι ὁ σπουδαιότερος ἀπ' ὅλους τοὺς προφήτες. Ἐσυμβούλευε τὸ λαὸ καὶ ἐπροφήτευσ ἐξήντα ὀλόκληρα χρόνια καὶ ἄφησε τίς προφητεῖες του γραμμένες σὲ πολλὰ βιβλία. Ὁ ἴδιος διηγεῖται πῶς ἐγίνε προφήτης. Εἶδε τὸν Κύριο στὸ θρόνο του καὶ κοντά του δύο ἀγγέλους. Καὶ ὅταν ἐντράπηκε γιὰ τὴν ἔκατοικοῦσε μεταξὺ ἁμαρτωλῶν, ἐπέταξε κοντά του ἕνας ἀγγελὸς καὶ τοῦ εἶπε πῶς ἐκαθαρίσθησαν οἱ ἁμαρτίες του καὶ τὸν ἐτρόσταξε νὰ κηρύξῃ στοὺς Ἰσραηλίτες καὶ νὰ τοὺς συμβουλεύσῃ νὰ μετανοήσουν.

Ἀπὸ τότε ὁ Ἡσαΐας ἄρχισε νὰ συμβουλεύῃ τοὺς συμπατριῶτες του νὰ εἶναι ἀγαπημένοι, νὰ ἐνωθοῦν καὶ τῇ σωτηρίᾳ των νὰ τὴν ἐλπίζουν μόνον ἀπὸ τὸν ἀληθινὸ Θεό. Καὶ ἐπροφήτευσεν ὅτι ὁ Θεὸς θὰ στείλῃ στὸν κόσμον τὸ Σωτῆρα, τὸ Χριστό.

Ὁ Ἡσαΐας λέγοντας τὴν ἀλήθεια καὶ κατακρί-

νοντας και τούς βασιλεῖς ἀκόμη ἐπέθανε θάνατο μαρτυρικό, ὅταν ἐβασίλευσε στὸ βασίλειο τοῦ Ἰουδα ὁ Μανασσῆς.

3. Ὁ Ἰερεμίας.

Ὁ Ἰερεμίας ἐκήρυξε και ἐπροφήτευσε στὸ βασίλειο τοῦ Ἰουδα. Ὅταν οἱ Ἰουδαῖοι ἄρχισαν νὰ λησμονοῦν τὸν ἀληθινὸ Θεὸ, τοὺς ἐσυμβούλευσε νὰ μετανοήσουν και νὰ ξαναγυρῶσιν στὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ. Ἀλλ' ἐκεῖ-

νοι ἐξακολουθοῦσαν νὰ εἶναι ἀσεβεῖς. Τότε ὁ Ἰερεμίας ἐπροφήτευσεν ὅτι ὁ Θεὸς θὰ τοὺς τιμωρήσῃ γιὰ τὴν ἀσεβειά των. Ἡ Ἰερουσαλήμ θὰ καταστραφῇ, τοὺς εἶπε, και οἱ κάτοικοι θὰ πᾶνε αἰχμάλωτοι στὴν Βαβυλῶνα.

Οἱ Ἰουδαῖοι ὁμῶς ὄχι μόνον δὲν ἄκουσαν τίς συμβουλές τοῦ Ἰερεμίας, ἀλλὰ και τὸν ἐφυλάκισαν. Καὶ ὅταν ἡ Ἰερουσαλήμ ἐκαταστράφηκε και οἱ Ἰουδαῖοι αἰχμαλωτίσθησαν, ὁ βασιλεὺς τῶν

Βαβυλωνίων τὸν ἄφησε ἐλεύθερον. Τότε ὁ Ἱερεμίας ἐκάθητο στὰ ἐρείπια τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ ἐθρηνοῦσε τὴν καταστροφή της. Ἀπὸ τοὺς θρήνους αὐτοῦ τοῦ Ἱερεμίας ἐβγῆκεν ἡ ἔκφραση *Ἱερεμιάδες*, πού λέγεται γιὰ ὅσους φαντάζονται ἄσχημα τὰ πράγματα.

4. Ὁ Δανιήλ.

Ὁ Δανιήλ ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους Ἰουδαίους τῶν Βαβυλωνίων. Αὐτὸς καὶ τρεῖς ἄλλα παιδιά, ὁ Ἀνανίας, ὁ Ἀζαριάς καὶ ὁ Μισαήλ, εἶχαν αἰχμαλωτισθῆ πέντε χρόνια πρὶν κυριευθῆ ἡ Ἱερουσαλήμ. Στὴ Βαβυλῶνα ἔμαθαν τὴν ἱστορία καὶ τὰ γράμματα τῶν Βαβυλωνίων, ἀλλὰ ἔμειναν πιστοὶ στὴ θρησκεία τῶν πατέρων των.

Στὸ Δανιήλ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τὸ προφητικὸ πνεῦμα καὶ τὸ ἔδειξε, ὅταν ἐξήγησεν ἓνα ὄνειρο τοῦ βασιλιᾶ τῶν Βαβυλωνίων Ναβουχοδονόσορ, πού δὲν ἠμπόρεσε κανεὶς νὰ τὸ ἐξηγήσῃ. Γι' αὐτὸ ὁ βασιλιάς ἔκαμε μεγάλες τιμὲς στὸ Δανιήλ κ' ἔδωσε τόσο σ' αὐτὸν ὅσο καὶ στοὺς φίλους του μεγάλες θέσεις στὸ βασιλείο του.

Ἀργότερα ὁ βασιλιάς ἔκαμε μιὰ εἰκόνα χρυσῆ τοῦ θεοῦ τῶν Βαβυλωνίων, τὴν ἔστησε σ' ἓνα μέρος κ' ἐπροσκάλεσε ὅλους τοὺς ἀνωτέρους ὑπαλλήλους τοῦ βασιλείου νὰ τὴν προσκυνήσουν. Μεταξὺ τῶν προσκαλεσμένων ἦσαν βέβαια καὶ οἱ τρεῖς φίλοι τοῦ Δανιήλ. Αὐτοὶ δὲν ἐπροσκύνησαν τὴν εἰκόνα πού ἔκαμεν ὁ βασιλιάς, γιὰτὶ μόνο τὸ δικό των θεὸ ἐπροσκυνοῦσαν. Γι' αὐτὸ ὁ βασιλιάς, σφοῦ πρῶτα τοὺς ἐφοβέρισε, τοὺς ἔρριξε

τέλος μέσα σ' ἓνα ἀναμμένο καμίνι γιὰ νὰ καοῦν. Ἄλλ' ὦ τοῦ θαύματος! οἱ φλόγες τοῦ καμινιοῦ ἀντὶ νὰ καίουν τοὺς νέους, τοὺς ἐδρόσιζαν κ' ἐκεῖνοι ἔψελναν

τραγούδια τοῦ Θεοῦ. Ὁ βασιλιὰς ἐθαύμασε τότε καὶ ἐπρόσταξε νὰ τοὺς βγάλουν ἀπὸ τὸ καμίνι καὶ νὰ τοὺς ἀφήσουν ἐλευθέρους νὰ λατρεύουν τὸ θεὸ των καὶ τοὺς ἔδωσεν ἀκόμη μεγαλύτερες θέσεις.

Ὅταν ἐπέθανεν ὁ Ναβουχοδονόσωρ, ἔγινε βασιλιὰς ὁ γιὸς του Βαλιάσαρ. Αὐτὸς ἦτο ἀνίκανος καὶ τὸ κράτος του ἐκυριεύθηκεν ἀπὸ τοὺς Πέρσες. Ὁ βασιλιὰς τῶν Περσῶν Δαρεῖος ἔδωσε στὸ Δανιήλ ἐμπιστευτικὴ θέσιν ἦτο ἓνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς προέδρους ποὺ ἔδιναν σ' αὐτοὺς λόγο οἱ διοικητὲς τοῦ Κράτους, οἱ σατράπες, δπως τοὺς ἔλεγαν στὴν Περσία.

Ἄλλ' οἱ ἐχθροὶ του τὸν ἐκατηγόρησαν στὸ βασιλιὰ

Ὁ Δανιὴλ στὸ λάκκο τῶν λεονταριῶν.

κ' ἐκεῖνος ἐπρόσταξε νὰ τὸν ρίξουν στὸ λάκκο τῶν λεονταριῶν. Ὁ Θεὸς ὅμως ἡμέρυσσε τὰ λεοντάρια καὶ ὁ Δα- νιὴλ δὲν ἔπαθε κανένα κακό.

Τότε ὁ βασιλιάς ἐπρόσταξε νὰ βγάλουν τὸ Δανιὴλ ἀπὸ τὸ λάκκο καὶ νὰ ρίξουν σ' αὐτὸν ἐκείνους ποὺ τὸν ἐκατηγόρησαν. Αὐτοὺς βέβαια, τοὺς κακοὺς, τοὺς ἐκατε- σπάραξαν τὰ λεοντάρια.

Ὁ Δανιὴλ τέλος ἐπροφήτευσεν ἀκριβῶς πότε θὰ ἦρ- χετο καὶ πῶς θὰ ἐθανατώνετο ὁ Χριστός.

5. Ὁ Ἰωνᾶς.

Ὁ Ἰωνᾶς ἔζησε στὸ βασίλειο τοῦ Ἰσραήλ. Μιὰ ἡ- μέρα ἔλαβε τὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ νὰ πάη νὰ κηρύξη στὴν πόλη Νινευί, ὅπου οἱ κάτοικοι ἦσαν ἀσεβεῖς. Ἄλλ' ἐ- πειδὴ οἱ Νινευῖτες ἦσαν ἐχθροὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὁ Ἰω- νᾶς ἐδουλολεύετο νὰ κηρύξη ἐκεῖ. Γι' αὐτὸ κατέβηκε στὴν Ἰόππη κ' ἐμπήκε σ' ἓνα πλοῖο ποὺ ἐταξίδευε γιὰ ἄλλη χώρα. Στὸ ταξίδι ὅμως ἔγινε μεγάλη τρικυμία καὶ τὸ πλοῖο ἐκινδύνευε νὰ πνιγῇ.

— Ὁργὴ Θεοῦ εἶναι τοῦτο! εἶπαν οἱ ναῦτες. Κά- ποιος φταίει ἀπὸ μᾶς ἐδῶ μέσα! Νὰ ρίξωμε τὸν κληρο νὰ ἰδοῦμε ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ καταραμένος.

Ἐρριξαν κληρο κ' ἔπεσε στὸν Ἰωνᾶ. Καὶ αὐτὸς εἶπε τότε :

— Πράγματι ἐγὼ φταίω. Ρίξτετέ με στὴ θάλασσα καὶ ἡ τρικυμία θὰ σταματήσῃ ἀμέσως!

Οἱ ναῦτες ἔρριξαν τὸν Ἰωνᾶ στὴ θάλασσα καὶ ἀμέ- σως τότε ἔγινε γαλήνη. Ὁ Θεὸς ὅμως ἤθελε νὰ σώσῃ

τὸν Ἰωνᾶ κ' ἔστειλεν ἓνα μεγάλο θαλασσινὸ θηρίο, ἓνα κῆτος, καὶ τὸν ἑκατάπιε.

Ὁ προφήτης ἔμεινε μέσα στὴν κοιλιὰ τοῦ κήτους τρεῖς ὁλόκληρες ἡμέρες (καὶ τοῦτο ἐσήμαινε τὶς τρεῖς ἡμέρες ποὺ ἔμεινε στὸν τάφο ὁ Χριστός). Στὸ διάστημα αὐτὸ ὁ Ἰωνᾶς ἔκανε τὴν προσευχή του κ' ἐπαρακαλοῦσε τὸ Θεὸ νὰ τὸν συγχωρήσῃ, γιατί ἐπαράκουσε τὴν ἐντολή του. Ὁ Θεὸς πράγματι τὸν ἐσυγχώρησε καὶ τὴν τρίτη ἡμέρα τὸ κῆτος τὸν ἔβγαλε στὴ στεριά, χωρὶς νὰ πάθῃ ἀπολύτως τίποτε.

Ὁ Ἰωνᾶς ἐπῆγε τότε στὴ Νινευὶ κ' ἐκήρυξε καὶ οἱ Νινευῖτες ἐμετανόησαν καὶ ἤλθαν στὸ δρόμα τοῦ Θεοῦ.

17. Ὁ πολύπαθος Ἰώβ.

Στὴ χώρα Αὐσίτιδα, κοντὰ στὴν Ἀραβία, ἐζοῦσεν ἓνας ἄνθρωπος ποὺ ὠνομάζετο Ἰώβ. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν εἶχε καμιὰ κατηγορία· ἦτο δίκαιος καὶ θεοφοβούμενος καὶ ποτὲ δὲν ἔβαζε στὸ νοῦ του κακό. Εἶχε ἑπτὰ γιουὺς καὶ τρεῖς θυγατέρες. Εἶχε χιλιάδες πρόβατα καὶ καμήλες καὶ βόδια καὶ ὄνους καὶ πολλοὺς ὑπηρέτες. Ἦτο ὁ πρῶτος πλούσιος σ' ὅλη τὴν Ἀνατολή καὶ ὁ πρῶτος εὐτυχησμένος ἄνθρωπος τοῦ κόσμου.

Ἐξαφνα ὁμως πολλὰ συμφορὰ ἐπέσαν στὸ σπίτι τοῦ Ἰώβ. Ληστὲς ἄρπαξαν ὅλα τὰ ζῶα του κ' ἐσκότωσαν τοὺς δούλους του. Τὴν ἴδια πάλι ἡμέρα τρομερὸς ἄνεμος ἐγκρέμισε τὸ σπίτι τοῦ πρώτου του γιοῦ κ' ἐσκότωσε ὅλα τὰ παιδιά του, ποὺ ἦσαν μαζευμένα ἐκεῖ κ' ἐγώρταζαν.

Ὁ Ἰώβ ἐπικράθηκε πολὺ, διὰ τὸν ἄκουσε τὶς συμφορὰς αὐτῆς. Ἀλλὰ δὲν ἐξεστόμισεν οὔτε τὸ παραμικρὸ παράπονον κατὰ τοῦ Θεοῦ. Ἀπεναντίας ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸν λατρεύη καὶ νὰ λέγῃ σχίζοντας τὰ φορέματά του :

— Γυμνὸς ἦλθα στὸν κόσμον, γυμνὸς θὰ πεθάνω. Ὁ Κύριος μοῦ ἔδωσε τὰ καλὰ ποῦ εἶχα, ὁ Κύριος μοῦ τὰ ἐλῆρε. Ἄς εἶναι εὐλογηγένο τὸ ὄνομά του!

Σὲ λίγο ὅμως ἦλθε στὸν Ἰώβ καὶ ἄλλη συμφορὰ. Ἐπαθεν ὁ ἴδιος μιὰ φοβερὴ ἀρρώστια. Ἐγέμισε τὸ σῶμα του, ἀπὸ τὰ νύχια ὡς τὸ κεφάλι, σπειριὰ ἀγιάτρευτα καὶ εἶχε φοβερὴ φαγούρα. Ἐκάθητο ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν μόνος καὶ μ' ἓνα ὄστρακο ἔξυε τὰ σπειριὰ του.

Μολαταῦτα ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι πιστὸς στὸ Θεό. Καὶ στὴ γυναῖκα του, ποῦ τὸν ἐπλησίασε μιὰ ἡμέρα καὶ τὸν ἐπαρακινούσε νὰ βλασφημήσῃ τὸ Θεὸ καὶ νὰ πεθάνῃ, ἀποκρίθηκε :

— Μιλᾷς σὰ μιὰ γυναῖκα ἄμυαλη. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ πῶς δέχεται τὰ καλὰ, ποῦ τοῦ στέλνει ὁ Θεός, ἔτσι πρέπει νὰ ὑπομένῃ καὶ τὰ κακά.

Μιὰν ἄλλη πάλι ἡμέρα ἦλθαν ἀπὸ μέρη μακρινὰ τρεῖς φίλοι του νὰ τὸν συλλυπηθοῦν γιὰ τὰ κακὰ ποῦ ἔπαθε καὶ νὰ τὸν παρηγορήσουν. Ἀλλὰ σὰν τὸν εἶδαν στὴν ἐλβεσινὴ αὐτὴ κατάστασιν, ἔκλαυσαν κ' ἔμειναν κοντὰ του ἑπτὰ ὀλόκληρες ἡμέρες χωρὶς νὰ τοῦ μιλήσουν, γιὰτὶ ἐφοβοῦντο μήπως τοῦ μεγαλώσουν τὸν πόνον.

Στὸ διάστημα αὐτὸ ἔμεινεν ἀμίλητος καὶ ὁ Ἰώβ. Ἐπειτα ὅμως ἐμίλησε πρῶτος κ' ἐκαταράσθηκε τὴν ἡμέρα ποῦ ἐγεννήθηκε :

— Καλύτερα νὰ μὴν εἶχα γεννηθῆ! εἶπε.

— Καλύτερα νὰ μὴν εἶχες κάμει ἀμαρτίες ! τοῦ ἀποκρίθησαν ἐκείνοι.

Ὁ Ἰὼβ δμως ἐδιαμαρτυρήθηκε λέγοντας ὅτι εἶναι ἀθῶος καὶ ὅτι ἀδίκᾳ ὑποφέρει.

Τότε ἐταρουσιάσθηκεν ἕξαφνα ὁ Θεὸς καὶ τοὺς ἐκτάκρινεν ὅλους, γιατί, ἐνῶ δὲν μποροῦν νὰ καταλάβουν καὶ τὰ πῶς ἀπλὰ πράγματα τοῦ κόσμου, θέλουν νὰ ἐξηγήσουν τὴ βουλή του.

Ὁ Ἰὼβ ἐνόησε τὸ σφάλμα του καὶ ἐζήτησε συγχώρηση ἀπὸ τὸ Θεό. Καὶ ὁ Θεὸς τὸν ἐσυγχώρησε καὶ τὸν εὐλόγησε. Τοῦ ἔδωσε πάλι τὴν ὑγεία του, τοῦ ἔδωσαν ἑπτὰ γιουὺς καὶ τρεῖς θυγατέρες ὠραιότερες ἀπὸ τις πρῶτες, τοῦ ἔδωσε καὶ πλούτη διπλάσια ἀπὸ ὅσα εἶχε πρωτύτερα.

Κ' ἔτσι ἔζησεν ὁ Ἰὼβ εὐτυχισμένος ὡς τὰ βαθιὰ του γηρατειά.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΓΙΟΡΤΕΣ

1. Τοῦ Σταυροῦ.

Στις 14 Σεπτεμβρίου κάθε χρόνο γιορτάζουμε τὴν ὑψωση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Οἱ ἱερεῖς στὴν ἐκκλησία ψέλνουν ἀγιασμό κ' ἔπειτα γυρίζοντας στὰ σπίτια τῆς ἐνορίας τῶν ἀγιάζουν τοὺς χριστιανοὺς ραντίζοντάς τους μ' ἓνα κλωνάρι ἀπὸ βασιλικό.

Ἡ ἱστορία τῆς γιορτῆς αὐτῆς εἶναι ἡ ἀκόλουθη:

Ὁ Σταυρός, ποὺ ἐπάνω του ἐκαρφώθηκε κ' ἐπέθανεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, εἶχε χαθῆ. Ἡ οἱ Ἑβραῖοι τὸν εἶχαν χάσει βαθιὰ στὴ γῆ, ἢ ὁ καιρὸς μὲ τίς βροχές του ἔκαμε τοῦτο. Ἐτσι ἐπέρασαν χρόνια. Ἡ μητέρα τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου, ἡ Ἁγία Ἐ-

λένη, ἐπῆγε σιὰ Ἱεροσόλυμα νὰ βρῆ τὸν τίμιο Σταυρό.
"Ἐκτίσεν Ἐκκλησίαις, ἔκαμε προσευχὰς κ' ἐπαρεκάλεισεν τὸ
Θεὸ νὰ τῆ βοηθήσῃ σιὸ ἔργο της. Κ' εὐθύς ἔπειτα
ἔβαλεν ἐργάτες νὰ σκάψουν ἐπάνω σιὸ Γολγοθᾶ, σιὴ
θέση δηλαδὴ ὅπου ἐσταυρώθηκεν ὁ Χριστός.

Ἄλλὰ ποῦ ἀκριβῶς θὰ ἔσκαβαν οἱ ἐργάτες; Σ' αὐ-
τὴν τὴν ἀπορία εὗρισκετο ἡ Ἁγία γυναῖκα. Ἐξαφνα
ἐκεῖ ποὺ ἐκοίταξε ποῦ νὰ εἰπῆ στοὺς ἐργάτες νὰ σκά-
ψουν, τῆς ἦλθε μυρωδιὰ ἀπὸ βασιλικό.

— Ἀσφαλῶς ἐδῶ ποὺ ἐφύτρωσεν ὁ βασιλικὸς θὰ
εἶναι θαμμένος ὁ Τίμιος Σταυρός, ἐσκέφθηκεν ἡ Ἁ-
γία Ἑλένη. Καὶ δὲν ἐγελάσθηκε.

— Ἐδῶ νὰ σκάψετε! εἶπε στοὺς ἐργάτες. Καὶ ἄρ-
χισαν ἐκεῖνοι νὰ σκάβουν. Ἐσκαψαν, ἔσκαψαν ὥσπου
εὗρέθηκε τὸ τίμιο ξύλο, ποὺ ἐκράτησεν ἐπάνω του τὸν
Χριστό μας.

Τὸν Τίμιο Σταυρὸ τὸν ὕψωσαν τὴν 14 Σεπτεμ-
βρίου μὲ μεγάλη τελετὴ σιὸ ναὸ τῆς Ἀναστάσεως ποὺ
εἶχε κτίσει ἐκεῖ ἡ Ἁγία Ἑλένη. Οἱ ἱερεῖς ἔψαλαν τὴν
ἡμέρα αὐτὴ ἀγιασμὸ καὶ ὁ λαὸς ἐπροσκύνησε τὸν Τίμιο
Σταυρὸ καὶ ἐρραντίσθηκε μὲ τὸν ἀγιασμό.

Μὰ κάμποσα χρόνια οἱ ἐχθροὶ Πέρσες ἐκυρίευσαν
τὴν Ἱερουσαλήμ κ' ἐπῆραν τὸν Τίμιο Σταυρὸ. Ἄλλ'
αὐτοὺς τοὺς ἐνίκησεν ὁ αὐτοκράτορας Ἡράκλειος καὶ
τοὺς τὸν ἐπῆρε πάλι καὶ τὸν ὕψωσε τὴν ἴδια ἡμέρα ἐκεῖ
ποὺ ἐξαναεῖχεν ὕψωθῆ.

Ἀργότερα ἡ Ἐκκλησία μας ὄρισε τὴν 14 Σεπτεμ-
βρίου γιὰ ἐπίσημη γιορτὴ τοῦ Σταυροῦ.

2. Τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.

Ὁ Ἅγιος Δημήτριος εἶναι ὁ κοβαλλάρης ἅγιος πού τόν γιορτάζουμε στίς 26 Ὀκτωβρίου.

Ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἦτο ἀπό τή Θεσσαλονίκη κ' ἐξοῦσε τήν ἐ-οχή πού ἡ Πατρίδα μας ἦτο ὑποδουλωμένη στοὺς Ρωμαίους. Οἱ Ρωμαῖοι δὲν εἶχαν ἀκόμη πιστεύσει σιτὸ Χριστό, ἦσαν εἰδωλολάτρες κ' ἐλέγοντο Ἐθνικοί. Ἀλλὰ τὸ χειρότερο

ἦτο πού οἱ αὐτοκράτορες τῶν Ρωμαίων ἐφοβοῦντο τοὺς Χριστιανούς, ἐπειδὴ ὀλοένα ἐπλήθαιναν, καί τοὺ ἐκαταδίδωκαν. Μάλιστα τὴν ἐποχὴ ἐκείνη εἶχαν διατάξει ὄχι μόνον νὰ φυλακίζουσιν τοὺς Χριστιανούς, ἀλλὰ καί νὰ τοὺς φονεύουν

Ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἦτο ἀπὸ καλὴ οἰκογένεια καὶ ἦτο ἀξιωματικὸς σιτὸ Ρωμαϊκὸ στρατό. Καὶ μολοντί οἱ Ρωμαῖοι ἐκαταδίδωκαν τοὺς Χριστιανούς, ὁ Δημήτριος ἐξακολουθοῦσε νὰ ἐκτελῇ τὰ χριστιανικά του καθήκοντα. Καὶ ὄχι μόνο τοῦτο, ἀλλὰ ἔκαμε καὶ σύλλογο Χριστιανικὸ κ' ἔγραψε σ' αὐτὸν πολλοὺς νέους. Γι' αὐτὸ οἱ Ρωμαῖοι τὸν ἔπιασαν καὶ τὸν ἔβαλαν σιτὴ φυλακή.

Τὴ χρονιά ἐκείνη ἐγίνοντο στὴ Θεσσαλονίκη δημόσιοι ἀγῶνες. Στὸ στάδιο ἐπαρουσιάσθηκε ἕνας ἐθνικός, ὁ Λυαῖος, ἄνδρας μεγαλόσωμος καὶ πολὺ δυνατός, κ' ἐπροκαλοῦσε τοὺς νέους νὰ παλαίσουν μαζί του. Ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐτολμοῦσε. Τότε ἕνας νέος τοῦ Χριστιανικοῦ συλλόγου τοῦ Δημητρίου, ὁ Νέστορας, ἐπῆγε στὴ φυλακὴ κ' ἐσυμβουλευθῆκε τὸ Δημήτριο, ἂν ἔπρεπε νὰ παλαίση μὲ τὸ Λυαῖο.

Ὁ Δημήτριος τοῦ ἔδωσε θάρρος, μάλιστα τοῦ ἔκαμεν ἕνα σταυρὸ στὸ μέτωπο καὶ τοῦ εὐχήθηκε καλὴ νίκη.

Ὁ Νέστορας γεμάτος θάρρος καὶ πίστη τρέχει στὸ στάδιο, παλαίει μὲ τὸ Λυαῖο, τὸν νικᾷ καὶ τὸν σκοτώνει. Στὸ στάδιο ἦτο καὶ ὁ αὐτοκράτορας Μοξιμιανὸς καὶ σὰν εἶδε πὼς ὁ Λυαῖος ἐνίκηθηκε κ' ἐσκοτώθηκε, ἔγινεν ἔξω φρενῶν. Ἐπρόσταξεν ἀμέσως νὰ σκοτώσουν τὸ Νέστορα μέσα στὸ στάδιο καὶ νὰ σκοτώσουν καὶ τὸ Δημήτριο στὴ φυλακὴ.

Οἱ Χριστιανοὶ ἐπῆραν τὸ σῶμα τοῦ Δημητρίου καὶ τὸ ἔθαψαν ἐκεῖ ὅπου σήμερα εἶναι ὁ ναὸς του. Ὁ Ἅγιος Δημήτριος εἶναι ὁ προστάτης τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἕνας ἀπὸ τοὺς πρὸ ἀγαπητοῦς ἁγίους τῶν Χριστιανῶν.

3. Τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος εἶναι προπαντὸς ὁ ἅγιος τῶν ναυτικῶν καὶ τὸν γιορτάζομε στὶς 6 Δεκεμβρίου. Σὲ πολλὰς μάλιστα ἐκκλησίαις του, ποὺ εἶναι κοντὰ στὴ θάλασσα, γίνονται ἀληθινὰ πανηγύρια.

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος ἦτο δεσπότης (ἐπίσκοπος) σὶὰ Μῦρα τῆς Λυκίας, στῆ Μ. Ἀσία, καὶ ἐφυλακίσθηκε, γιὰτὶ ὠμολόγησε τὴν πίστη του σὶὸ Χριστὸ. Ὅταν ὁμως ἔγινεν αὐτοκράτορας τῶν Ρωμαίων ὁ Μεγάλος Κωνσταντῖνος, ἐβγήκε ἀπὸ τὴ φυλακὴ καὶ ἐπῆγε πάλι στὴν ἔδρα του, σὶὰ Μῦρα, ὅπου ἔμεινε ὡς τὸ τέλος τῆς ζωῆς του.

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος ὀνομάζεται θαυματουργός, γιὰτὶ ἔκαμε πολλὰ θαύματα. Ἀπὸ αὐτὰ τὰ πιδ σπουδαῖα εἶναι τὰ ἀκόλουθα.

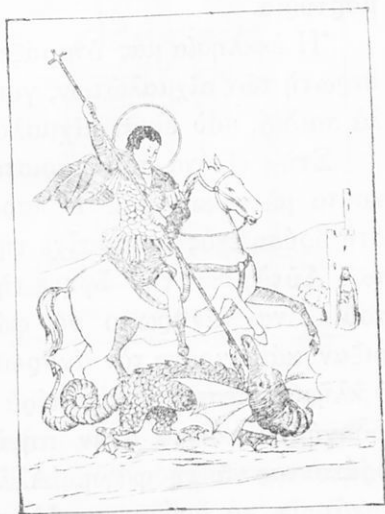
Ὁ Μεγάλος Κωνσταντῖνος εἶχε φυλακίσει ἄδικα τρεῖς στρατηγούς. Αὐτοὶ ἐκινδύνευαν βέβαια νὰ θανατωθοῦν καὶ θὰ ἐθανατώνοντο, ἂν δὲν ἐπαρουσιάζετο ὁ Ἅγιος Νικόλαος στὸν ὕπνο τοῦ Κωνσταντῖνου

νὰ τοῦ εἶπῃ ὅτι κατηγοροῦνται ἄδικα. Ὁ Κωνσταντῖνος μετὰ τὸ ὄραμα αὐτὸ ἐπρόσταξε νὰ τοὺς βγάλουν ἀπὸ τὴ φυλακὴ. Πολλοὶ ἄρρωστοὶ πού κανεῖς δὲν ἠμποροῦσε νὰ γιαιτρέψῃ, ἔγιναν καλὰ μετὴν εὐλογία τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ἐπίσης πολλοὶ πτωχοὶ πού ἐκινδύνευαν ν' ἀποθάνουν ἀπὸ τὴν πεῖνα ἔγιναν ἔξαφνα πλούσιοι, μόλις ἐζήτησαν τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου. Ἀλλὰ περισσότερα θαύματα ἔκαμεν ὁ Ἅγιος Νικόλαος στὸς ταξιδιώτες, καὶ προπαντὸς

στοὺς θαλασσινοὺς. Ὅσοι ἀπ' αὐτοὺς, κινδυνεύοντας ἀπὸ τρικυμίας, ἐπικαλέσθησαν τὴ βοήθειά του, ἐσώθησαν. Γι' αὐτὸ ἔμεινε στὸ στόμα τοῦ λαοῦ ἡ παροιμία. «— Ἅγιε Νικόλα, βόηθα με!»! «— Κούνα καὶ σὺ τὸ χέρι σου»!

4. Τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Στὶς 23 Ἀπριλίου γιορτάζουμε τὸν ἄλλον καβαλλάρη ἅγιο, τὸν Ἅγιο Γεώργιο. Ἄφθονες εἶναι οἱ ἐκκλησίες τοῦ Ἁγίου Γεωργίου καὶ πρὸ παντὸς τὰ ἐξωκλήσια στὰ χωριά, ὅπου γίνονται κάθε χρόνο λαμπρὰ πανηγύρια, ὅπως λέγει καὶ τὸ λαϊκὸ τραγούδι:

Πᾶν κ' οἱ τσοπάνηδες κοντά,
λαλώντας τὴ φλογέρα,
νὰ τὰ τυροκομήσουνε
καὶ τὴ νομὴ νὰ βγάλουν,
καὶ νὰ γιορτάσουν τ' ἅι - Γεωργίου,
νὰ ρίξουν στὸ σημάδι,
νὰ πιοῦν νερὸ ἀπ' τὰ βουνά,
νὰ πάρουν τὸν ἀέρα.

Ὁ Ἅγιος Γεώργιος ἦτο ἀπὸ τὴν Καππαδοκία, ἀπὸ

μεγάλη οικογένεια και ἦτο και αὐτὸς ἀξιωματικὸς τοῦ Ρωμαϊκοῦ στρατοῦ.

Ὁ αὐτοκράτορας Διοκλητιανὸς τὸν ἐπρόσταξε νὰ καταδιώξη τοὺς Χριστιανούς, ἀλλ' ὁ Γεώργιος ἀποκρίθηκε διὰ εἶναι και ὁ ἴδιος Χριστιανὸς και διὰ ὅχι μόνον δὲν θὰ τοὺς καταδιώξη, ἀλλὰ θὰ τοὺς προστατεύσῃ. Ὁ αὐτοκράτορας ὠργίσθηκε τότε και ἐπρόσταξε και τὸν ἐφόνευσαν, ἀφοῦ τοῦ ἔκαμαν πρῶτα πολλὰ μαρτύρια.

Ἡ ἐκκλησία μας ὀνομάζει τὸν ἅγιο Γεώργιο ἐλευθερωτὴ τῶν αἰχμαλώτων, γιατί ἔσωσε μὲ θαύματα πολλὰ παιδιά, πὺ εἶχαν αἰχμαλωτίσει πειρατές.

Στὴν εἰκόνα του παριστάνεται πὺς φρονεῦει δράκοντα μὲ τὸ κοντάρι. Ἡ παράδοση γι' αὐτὸ λέγει πὺς στὴ βρύση ἐνὸς τόπου εἶχε τὴ φωλιά του ἓνας δράκοντας. Αὐτὸς δὲν τὴν ἄφηνε τὴ βρύση νὰ τρέχῃ, ἂν δὲν τοῦ ἔδιναν ἄνθρωπο νὰ φάγῃ. Μὲ κλῆρο λοιπὸν ὠρίζαν κάθε χρόνο τὸν ἄνθρωπο πὺ θὰ ἔτρωγε. Τέλος ὁ κλῆρος ἔπεσε στὴ θυγατέρα τοῦ βασιλιᾶ και ἡ κόρη ὠδηγήθηκε κοντὰ στὴν πηγὴ περιμένοντας νὰ βγῆ ὁ δράκοντας νὰ τὴ φάγῃ. Ἀλλ' ἔτρεξε τότε ὁ ἅγιος κ' ἐσκότωσε τὸ δράκοντα. Ἀργότερα στὸ μέρος ἐκεῖνο ἔκτισαν ναὸ τοῦ ἁγίου.

5. Τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου.

Ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος γιορτάζεται μαζί μὲ τὴ μητέρα του, τὴν Ἁγία Ἑλένη, στίς 21 Μαΐου. Ὁ Ἅγιος Κωνσταντῖνος ἦτο αὐτοκράτορας τῶν Ρωμαίων και εἶναι ὁ πρῶτος αὐτοκράτορας πὺ ὅχι μόνον ἔστα-

μάτησε τούς διωγμούς τῶν Χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκήρυξε τὴ Χριστιανικὴ θρησκεία ἐπίσημη θρησκεία τοῦ Κράτους κ' ἐβαπτίσθη καὶ ὁ ἴδιος λίγο πρὶν πεθάνῃ.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἔγινε ὑποστηρικτὴς τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀπὸ τὸ ἐξῆς περιστατικό. Ἐκαμν ἔκστρατεία ἐναντίον ἐνὸς αὐτοκράτορος, τοῦ Μαξεντίου, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ τὸν ἐξοντώσῃ. Ὅπως λοιπὸν ἐπῆγαινε μὲ τὸ στρατό του, πού ὁ περισσότερος ἦτο ἀπὸ Χριστιανούς, εἶδε κατὰ τὸ μεσημέρι στὸν οὐρανὸ ἓνα φωτεινὸ σταυρὸ κ' ἐπάνω στὸ σταυρὸ τίς λέξεις: («*Ἐν τούτῳ νίκα*»).

Ἐκατάλαβε τότε πὼς μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Χριστοῦ θὰ νικήσῃ τὸν ἐχθρὸ πού εἶχε μάλιστα περισσότερο στρατό. Ἐκαμε λοιπὸν μιὰ σημαία μὲ τὸ σταυρὸ ἐπάνω, πού ὠνομάσθηκε λάβαρο, καὶ μ' αὐτὴ ἔμπρὸς ἐρρίχθη στὸν ἐχθρὸ κ' ἐνίκησε. Ἐνίκησεν ἐπίσης καὶ ὅλους τοὺς ἐχθρούς του καὶ ὅταν ἔμεινε μόνος τοῦ αὐτοκράτορος, ἐπροστάτευσε τοὺς Χριστιανούς. Καὶ μάλιστα γιὰ νὰ στερεώσῃ ἀκόμη περισσότερο τὴ Χριστιανικὴ πίστη, ἐπῆρε τὴν πρωτεύουσα ἀπὸ τὴ Ρώμη καὶ τὴν ἐπῆγε στὸ Βυζάντιο, πού ὠνομάσθη ἀπὸ τότε Κωνσταντινούπολη. Ἐκτίσε σὲ πολλὰς πόλεις ναοὺς καὶ στὴν Κωνσταντινούπολη τὸν περίφημο ναὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ

1. *Εἶναι Θεός!*

Εἶναι Θεός! Αὐτός σκορπᾶ
τὸν ἥλιο, πού τῆ γῆ θερμαίνει,
καὶ προστατεύει κι ἀγαπᾶ
ὀλόκληρη τὴν οἰκουμένη.

Εἶναι Θεός! Μᾶς ὁδηγεῖ
καὶ μᾶς διδάσκει αὐτὸ πού πρέπει
καὶ ρίχνει μιὰ ματιὰ στὴ γῆ
κι ὅλες τὶς πράξεις μας τὶς βλέπει.

Εἶναι Θεός! Κάθε πρωῖ
μᾶς στέλνει μιὰ καινούργια μέρα.
Αὐτός μᾶς δίνει τὴ ζωὴ,
Αὐτός μᾶς δίνει τὴ μητέρα.

2. *Ὁ φύλακας ἄγγελός μου.*

Μοῦ λέν πὼς πάντα στὸ πλευρό μου
ἔχω ἓνα σύντροφο βοηθό,
τὸ φύλακα τὸν ἄγγελό μου,
ὅπου βρεθῶ κι ὅπου σταθῶ

Αὐτός σὰν κ' ἡ καλὴ μαμά μου
μὲ προφυλάγει ἀπ' τὰ κακά,

τῆ νύχτα ξαγρυπνᾶ σιμά μου,
μοῦ φέρνει ὕνειρατα γλυκά.

Μ' ἀγάπη θέλει νὰ μὲ βλέπη
νᾶμαι καλὸ πάντα παιδί,
γι' αὐτὸ νὰ προσπαθῶ ἐγὼ πρέπει
ποτὲ κακὸ νὰ μὴ μὲ δῆ.

“Ὅταν θὰ κάνω καμιὰ πράξη,
μοῦ λέν, κακὴ καμιὰ φορά,
ἀπὸ κοντὰ μου θὰ πετάξη
μὲ τὰ κατάσπρα του φτερά.

Μὰ ἐγὼ πολὺ θεὸ νὰ προσέχω
πάντα νὰ τὸν εὐχαριστῶ,
κοντὰ μου πάντα νὰ τὸν ἔχω
φύλακα, σύντροφο πιστό.

3. Προσευχή.

Τὴν ὥρα πού προσεύχεται
μὲ χέρια σταυρωμένα
μὲ μάτια δακρυσμένα
ἄθῳα, λευκὴ ψυχὴ,
λευκοντυμένος ἄγγελος
ἀπὸ τὰ νέφη γέρνει
κι' ὅλα τὰ λόγια παίρνει
πού λέγ' ἢ προσευχὴ.

Καὶ φεύγει εὐθὺς καὶ χάνεται
καὶ τὸν αἰθέρα σχίζει
καὶ πάει ἐκεῖ πού ἀρχίζει
ἄθᾶνατ' ἢ ζωὴ,
καὶ μέσα στὸν παράδεισο
σπέρνει τὰ λόγια ἐκεῖνα
κι ἄνθη χλωρὰ καὶ κρίνα
φυτρώνουν τὸ πρῶτ'.

Καί τ' ἄνθη αὐτὰ τῆς προσευχῆς,
πού εὐγενικά μυρίζουν,
τὸ σπόρο τους σκορπίζουν
γύρω, τριγύρω ἐκεῖ,
κι' ἀγάλια ἀγάλια γίνεται
καινούργιο περιβόλι,
πού τὸ ποτίζουν ὄλοι
οἱ ἄγγελοι οἱ λευκοί.

4. Προσευχὴ

στὴν ἀπὸ τὸν ὕπνο.

Θεέ, Ἐοὺ πού ἔστειλες
τοὺς ἀγγέλους Σου
ἐπάνω ἀπὸ τὸ προσκέφαλο
τοῦ Ἰακώβ καὶ τὸν ἀξίωσες
ν' ἀκούσῃ στὸν ὕπνο του
τὴν εὐλογία Σου,
στεῖλε, Σὲ παρακαλῶ,
καὶ σ' ἐμὲ τὸν ἄγγελό Σου
νὰ μὲ φυλάξῃ
στὸν ὕπνο μου
ἀπὸ κάθε κακὸ
καὶ νὰ μὲ ξυπνήσῃ τὸ πρωτὶ
μὲ ὑγεία καὶ χαρά.

5. Πρωϊνὴ προσευχή.

Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου, πού μ' ἐφύλαξες ὅλη τὴν νύκτα ἀπὸ κάθε κακὸ καὶ μ' ἐξύπνησες γεμᾶτον ὑγεία καὶ

χαρά. "Έτσι φύλαξέ με, Σέ παρακαλώ, και όλη τήν ήμέρα για νά τελειώσω, όπως και ό 'Ιακώβ, τό δρόμο μου και νά γυρίσω στό σπίτι μου εύλογώντας τ' όνομά Σου.

6. Προσευχή πριν αρχίσουν τὰ μαθήματα τῆς ἡμέρας

Θεέ, 'Εσύ πού στέλνεις τό φώς τῆς ἡμέρας σέ όλον τόν κόσμο, στείλε, Σέ παρακαλοῦμε, και σ' ἐμάς τό Πνεῦμα Σου τό ἅγιο, νά μᾶς φωτίση στά καλά μαθήματα και νά μᾶς ὀδηγήση στό δρόμο τοῦ 'Αβραάμ, τοῦ 'Ισαάκ και τοῦ 'Ιακώβ, για νά γίνωμε ἄνθρωποι καλοὶ και χρήσιμοι στην κοινωνία.

7. Προσευχή όταν τελειώσουν τὰ μαθήματα τῆς ἡμέρας.

Σ' εύχαριστοῦμε, Θεέ, πού μᾶς ἔστειλες τό Πνεῦμα Σου τό ἅγιο και μᾶς ἐφώτισε στά καλά μαθήματα, πού θά μᾶς ὀδηγοῦν πάντα στό δρόμο πού ὀρίζει τό ἅγιο θέλημα Σου.

8. Προσευχή για κάθε δεινή περισταση.

Θεέ μας, πατέρα σπλαχνικό. 'Εσύ πού ἐφύλαξες στην κιβωτό τό Νῶε. Εσύ πού ἔσωσες στην 'Ερυθρά τό λαό τοῦ 'Ισραήλ. 'Εσύ πού ἐδρόσισες μέ τίς φλόγες τῆς καμίνου τούς τρεῖς παῖδες. 'Εσύ πού ἐβγαλες τόν 'Ιωνᾶ ζωντανόν ἀπό τήν κοιλιά τοῦ κήτους. 'Εσύ πού ἐγιάτρεψες τόν πολύπαθο 'Ιώβ, φύλαξε κ' ἐμάς και σώσε μας ἀπό κάθε κακό. Φύλαξέ μας ἀπό πείνα και ἀπό ἀρρώστια. Σώσε μας ἀπό πλημμύρα, ἀπό τρικυμία, ἀπό σεισμό, για νᾶναι δοξασμένο αἰώνια τ' όνομά Σου.

ΤΕΛΟΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

(Στή σειρά που πρέπει να διδαχθούν)

Ἰανουάριος—Φεβρουάριος—Μάρτιος—Ἀπρίλιος—Μαΐος—Ἰούνιος—Ἰούλιος—Αὐγούστου—Σεπτέμβριος—Ὀκτώβριος—Νοέμβριος—Δεκέμβριος.

1. Τοῦ Σταυροῦ	Σελ. 67
2. Ἡ δημιουργία τοῦ κόσμου. Ἡ πλάση τοῦ ἀνθρώπου >	3
3. Εἶναι Θεός! (ποίημα I. Πολέμη).	» 74
4. Ὁ Παράδεισος καὶ ἡ πρώτη ἁμαρτία	» 4
5. Ἡ ἐκδίωξη τῶν πρωτοπλάστων ἀπὸ τὸν Παράδεισο >	6
6. Τοῦ Ἁγίου Δημητρίου.	> 68
7. Ὁ κατακλυσμός	> 7
8. Ὁ φύλακας ἄγγελός μου (ποίημα Καμαρινάκη) . . .	> 75
9. Ὁ Πύργος τῆς Βαβέλ	> 9
10. Ὁ Ἀβραάμ	> 10
11. Σόδομα καὶ Γόμορρα	> 11
12. Ὁ Ἰσαὰκ	> 13
1. Ἡ γέννηση τοῦ Ἰσαὰκ	> 13
2. Ἡ θυσία τοῦ Ἰσαὰκ.	> 14
3. Ὁ γάμος τοῦ Ἰσαὰκ.	> 16
13. Τοῦ Ἁγίου Νικολάου	> 69
14. Ὁ Ἰακώβ	> 18
1. Πῶς ὁ Ἰακώβ ἐπῆρε τὰ πρωτοτόκια καὶ τὴν εὐλογία τοῦ πατέρα του.	» 18
2. Ἡ φυγὴ τοῦ Ἰακώβ.	> 19
3. Γάμος καὶ ἐπιστροφὴ τοῦ Ἰακώβ	> 21
15. Προσευχὴ (ποίημα I. Πολέμη)	> 75
16. Προσευχὴ πρὶν ἀπὸ τὸν ὕλνο (πεζὴ)	> 76
17. Πρωτὴν προσευχὴ (πεζὴ)	> 76

Ἰανουάριος — Φεβρουάριος — Μάρτιος.

18. Προσευχὴ πρὶν ἀρχίσουν τὰ μαθήματα	Σελ. 76
19. Προσευχὴ ὅταν τελειώσουν τὰ μαθήματα	» 77
20. Ὁ Ἰωσήφ	» 22
1. Ἡ πώλησις τοῦ Ἰωσήφ	» 22
2. Ὁ Ἰωσήφ στὴ φυλακὴ	» 24
3. Ὁ Ἰωσήφ ἀρχοντας τῆς Αἰγύπτου	» 26
4. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰωσήφ στὴν Αἴγυπτο	» 28
5. Ὁ Ἰωσήφ φανερῶνται στοὺς ἀδελφούς του	» 30
6. Ὁ Ἰακώβ στὴν Αἴγυπτο. Τὸ τέλος αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἰωσήφ	» 33
21. Ὁ Μωϋσῆς	» 34
1. Ἡ γέννησις καὶ ἡ ἀνατροφὴ τοῦ Μωϋσῆ	» 34
2. Ὁ Θεὸς καλεῖ τὸν Μωϋσῆ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς Ἰσραηλίτες	» 36
3. Ἡ ἔξοδος τῶν Ἰσραηλιτῶν	» 37
4. Ἡ διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς καὶ ἡ πορεία στὴν ἔρημο	» 38
5. Οἱ δέκα ἐντολές	» 39
6. Οἱ περιπλανήσεις τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ὁ θά- νατος τοῦ Μωϋσῆ	» 41
22. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ Ναυῆ. Ἡ κατάκτησις τῆς Χαναάν	» 42

Ἀπρίλιος — Μάϊος — Ἰούνιος.

23. Οἱ Κριτές	» 43
Εἰσαγωγὴ	» 43
1. Ὁ Γεδεών	» 44
2. Ὁ Σαμψών	» 44
3. Ὁ Ἥλι	» 45
4. Ὁ Σαμουὴλ	» 46
24. Ἡ καλὴ νύφη Ρούθ	» 46
25. Οἱ βασιλεῖς	» 49
1. Ὁ Σαμουὴλ. Μονομαχία Δαβὶδ καὶ Γολιάθ	» 49
2. Ὁ Δαβὶδ βασιλιάς	» 51
3. Ὁ Σολομών	» 52

4. Ροβοάμ καὶ Ἱεροβοάμ. Ἡ διάλυση τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ κράτους.	Σελ. 54
26. Τοῦ Ἁγίου Γεωργίου	» 71
17. Οἱ Προφῆτες	» 55
Εἰσαγωγή	» 55
1. Ὁ Ἡλίας	» 56
2. Ὁ Ἡσαΐας.	» 57
3. Ὁ Ἱερεμίας	» 58
4 Ὁ Δανιήλ	» 59
5. Ὁ Ἰωνᾶς	» 62
28 Τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου	» 72
29 Ὁ πολύπαθος Ἰώβ	» 63
30. Προσευχὴ γιὰ κάθε δεινὴ περίσταση.	» 77

ΔΗΜ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Α' ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΑ έγκριμένα, έκδοσις Ι. Σιδέρη, Σταδίου 52

1. *Άλφα-Βήτα*, Άλφαβητάριο Δραχ. 21.—
2. *Ο φίλος τών παιδιών*, Άναγνωστικό Γ' Δημοτ. » 17.40

Β' ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ Έκδ. Γ. και Ν. Μακρυγιάννη, Πειραιεύς

1. *Θρησκευτικά μαθήματα* Α' Δημοτ. (1ο έτος Α' και Β') Δραχ. 8.—
2. » » Β' Δημοτ. (2ο έτος Α' και Β') » 8.—
3. » » Γ' Δημοτ. (1ο έτος Γ' και Δ') » 12.50
4. » » Δ' Δημοτ. (2ο έτος Γ' και Δ') » 12.50
5. » » Ε' Δημοτ. (1ον έτος Ε' και ΣΤ') » 15.—
6. » » ΣΤ' Δημοτ. (2ον έτος Ε' και ΣΤ') » 15.—

(Σημ. Κάθε τεύχος έχει δλην την ύλην τής τάξεως και πρόγραμμα διδασκ. Είναι δι' αυτό τά φθηνότερα βοηθητικά, διότι αν ένας μαθητής τής Ε' ή τής ΣΤ' θελήση νά εχη όλα τά θρησκευτ. άλλων συγγραφέων, θά χρειασθῆ πλέον από 40 δραχ. και πάλιν δέν θά εχη ό,τι τοῦ χρειάζεται).

Γ' ΙΣΤΟΡΙΚΑ, Έκδοσις Ι. Σιδέρη, Σταδίου 52

1. *Η Ηρωϊκή Ελλάδα*, Ιστορία Γ' Δημοτ. Δραχ. 12.—
2. *Η Αρχαία Ελλάδα*, Ιστορία Δ' Δημοτ. » 12.—

Δ' ΦΥΣΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ Έκδ. Τζάκα - Δελαγραμμάτικα, Πανεπιστημίου 81 Α.

1. *Φυσική ιστορία*, Δώρου-Παπασύρου Ε' Δημοτ. (1ον έτος Ε' και ΣΤ') Δραχ. 12.50
2. *Φυσική ιστορία*, Παπασύρου - Δώρου ΣΤ' Δημοτ. (2ον έτος Ε' και ΣΤ') » 12.50

Ε' ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΧΗΜΕΙΑ Έκδ. Γ. και Ν. Μακρυγιάννη, Πειραιεύς

1. *Φυσική και Χημεία*, Λιώκη-Παπαϊωάννου Ε' Δημοτ. (1ον έτος Ε' και ΣΤ') Δραχ. 15.—
2. *Φυσική και Χημεία*, Λιώκη-Παπαϊωάννου ΣΤ' Δημοτ. (2ον έτος Ε' και ΣΤ') » 15.—

ΤΙΜΗ ΔΡΧ. 12.50

Τά *Θρησκευτικά* και ή *Φυσική και Χημεία* πωλούνται *χόνδρι-κώς* εις τό Βιβλιοπωλείον Γ. και Ν. ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ, 88 Καρατσκού και Ρέπουλη, Πειραιεύς, αριθ. τηλεφ. 40-191.